

OPINNÄYTETYÖ

Pegasos Runoratsu- taidefantasia Taiteen perusopetuksen oppilaitosyhteistyö Keravalla

Juuli Kammonen

Kulttuurintuottaja YAMK

60 op

Arvioitavaksi jättämisaika

12/2023

Tekijä: Juuli Kammonen
Opinnäytetyön nimi: Pegasos Runoratsu- taidefantasia-Taiteen perusopetuksen oppilaitosyhteistyö Keravalla
Sivumäärä: 49 ja 9 liitesivua
Työn ohjaaja: Pekka Vartiainen
Työn tilaaja: Keravan musiikkiopisto

Tässä opinnäytetyössä kuvataan Keravan musiikkiopiston vuonna 2022 toteuttama Pegasos- Runoratsu hanke ja sen toteutusvaiheet. Opinnäytetyössä on kuvattu hankkeen tuotantomallit ja lisäksi musiikkiopiston toteuttamat työpajat, jotka olivat uusi tulokulma konserttielämyksen syventämiseksi keravalaisille lapsille. Hankkeen kuvauksen ja haastattelujen avulla pyritään avaamaan Keravalla toimivien taideoppilaitosten (Keravan kuvataidekoulu, Keravan musiikkiopisto ja Keravan tanssiopisto) välistä yhteistyötä ja löytämään mahdollisia kehittämiskohteita.

Kerätyn aineiston avulla opinnäytetyössä pohditaan millaista yhteistyötä oppilaitosten välillä voi olla, mikä on toimivaa, mikä palvelee sekä oppilaitoksen oppilaita, opettajia kuin myös ”kokijoita” ja minkälaiset mallit on koettu toimiviksi juuri Keravalla.

Opinnäytetyön menetelminä on käytetty haastatteluja sekä dokumenttianalyysia.

Opinnäytetyöni tarkoitukseni on antaa keravalaisille tpo-oppilaitoksille välineitä yhteisen toiminnan kehittämiseksi. Sen lisäksi pyrin avaamaan muille taideoppilaitoksille mahdollisuuden rikastuttaa toimintaansa erilaisten toimiviksi koettujen yhteistyömallien avulla. Yhteistyön lisääntyessä, voidaan mahdollistaa taiteen perusopetuksen oppilaitosten oppilaille monipuolisempi väylä oman taiteen tulkintaan ja kasvuun taiteilijana ja taiteen kokijana.

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Name of the Degree Programme

Author: Juuli Kammonen

Title: Pegasos-Runoratsu taidefantasia- Collaboration between art institutions in Kerava

Number of Pages: 49 and 9 attachment pages

Supervisor: Pekka Vartiainen

Commissioned by: Kerava Music Institute

This thesis describes the Pegasos-Runoratsu project implemented by Kerava Music Institute in 2022 and its implementation phases. The thesis describes the project's production models and, in addition, the workshops carried out by the music institute, which were a new way to deepen the concert experience for the children of Kerava. Based on the description of the project and the interviews, the aim is to demonstrate the cooperation between the art schools operating in Kerava (Kerava art institute, Kerava Music Institute and Kerava Dance institute) and to find possible areas for development.

Based on the collected material, the thesis considers what kind of cooperation between educational institutions there can be, what is functional, what serves the educational institution's students, teachers as well as "experiencers" and what kinds of models have been found to work in Kerava.

The thesis is a case study and its methods have been interviews and document analysis.

The purpose of this thesis is to give the art institutes in Kerava tools for developing joint activities. In addition, I aim to open up the opportunity for other art schools to enrich their activities with the help of various cooperation models that have been found functional. As cooperation increases, it is possible for students of basic art education institutions to have a more versatile way to interpret their own art and grow as artists and experiencers of art.

Keywords: Basic art education, Collaboration between art institutions, Multidisciplinary arts education

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	5
2	TILAAJAN JA HANKKEEN ESITTELY	7
	2.1 Keravan musiikkiopisto	7
	2.2 Keravan kaupunki yhteistyökumppanina.....	7
	2.3 Pegasos-runoratsu	11
	2.4 Hankkeessa toteutetut työpajat	15
	2.5 Runoratsun tuotantoprosessi	17
3	KYSYMYKSENASETTELU, TAVOITTEET JA TYÖSSÄ KÄYTETYT MENETELMÄT	22
	3.1 Kyselytutkimus	23
	3.2 Avoin teemahaastattelu	24
4	TAITEEN PERUSOPETUS JA TERMIEN MÄÄRITTELY	27
	4.1 Taiteen perusopetus	27
	4.2 Taiteidenvälisyys ja monitaiteisuus	30
5	AINEISTOANALYYSI	33
	5.1 Kyselyn tulokset.....	33
	5.2 Haastattelun tulokset.....	35
6	KEHITTÄMISEHDOTUKSET JA YHTEENVETO	41
	6.1 Kehittämisehdotukset.....	41
	6.2 Yhteenveto	45
7	LOPUKSI	48

1 JOHDANTO

Vuonna 2020 halusi Keravan musiikkiopisto muistaa pitkäaikaista opettajaa Raimo Ahosta toteuttamalla uuden, tuoreen konserttiversiön Ahosen sävellystuotannosta. Konsertin nimeksi tuli Pegasos Runoratsu-taidefantasia. Vuonna 2021 Taiteen edistämiskeskus mahdollisti apurahan avulla suurhankkeen toteuttamisen. Sen lisäksi, että haluttiin toteuttaa laadukas ja monitaiteellinen konsertti, haluttiin myös, että konserttikokemus tarjottaisiin mahdollisimman monelle keravalaiselle lapselle. Taideoppilaitoksena musiikkiopisto syvensi pedagogista tulokulmaa tekemällä yhteistyötä Keravan kuvataidekoulun ja Keravan tanssiopiston kanssa. Kun apurahaa hankkeelle haettiin, nämä olivat kolme taiteenperusopetuksen oppilaitosta Keravalla. Myöhemmin vuonna 2021 myös Keravalla toimivasta Vekarateatterista tuli taiteen perusopetuksen oppilaitos.

Yhteistyön lisäksi kokeiltiin myös uudenlaista mallia konserttikokemuksen luomiseksi. Ennen konserttia musiikkiopiston sellopedagogi Eero Forstén ja tämän opinnäytetyön tekijä kiersivät lähes kaikissa keravalaisissa päiväkodeissa esitellen konsertin ohjelmistoa 4-6-vuotiaille lapsille. Esittelyjä kutsuttiin työpajoiksi ja ne tavoittivat noin 700 lasta päiväkodeissa.

Toimin hankkeen tuottajana apurahahakuprosessista loppuraporttiin asti. Olin siis keskeisessä roolissa hankkeen toteutuksessa. Pegasos-hankkeen tarkoitus oli tuoda keravalaisille lapsille uudenlainen, osallistava taidekokemus. Siinä lapset pääsivät tutun päiväkotiryhmänsä kanssa konserttiin, jonka teemoja, lauluja ja runoja oli jo pohjustettu etukäteen tarinallisissa pajoissa musiikillisin työtavoin lapsia osallistaen. Konsertti ja työpajat tavoittivat noin 1500 keravalaisista lasta. Tavoitteena oli antaa lapsille esteettisiä elämyksiä koronan synkistämien vuosien jälkeen ja innostaa lapsia taideharrastuksen pariin.

Opinnäytetyöni on tapaustutkimus. Kyselytutkimusta ja teemahaastattelua käytän menetelmänä vastatessani tutkimuskysymyksiin: ”Miten taiteidenvälisyys toteutui hankkeessa?” ja ”Miten yhteistyötä voidaan kehittää taiteen perusopetuksen oppilaitosten välillä?” Haastattelin kolmen taideoppilaitoksen rehtoreita ja opettajia sekä Keravan kulttuuripalvelupäällikköä. Haastatteluja oli yhteensä 7. Haastattelujen avulla selvitän, miten yhteistyö Pegasos-hankkeessa sujui ja miten sitä voitaisiin kehittää. Miten taiteidenvälisyys ja monitaiteisuus toteutuivat hankkeessa? Haastattelujen avulla pureudun myös yleisesti oppilaitosten väliseen yhteistyöhön ja sen mahdolliseen kehittämiseen. Tarkoitukseni on antaa keravalaisille taiteen perusopetuksen oppilaitoksille välineitä yhteisen toiminnan kehittämiseksi, mutta myös antaa muilla paikkakunnilla toimiville vastaavan kaltaisille oppilaitoksille ajatuksia ja ideoita yhteistyön aloittamiselle tai sen syventämiselle.

Työn tilaajana toimii oma työnantajani Keravan musiikkiopisto.

2 TILAAJAN JA HANKKEEN ESITTELY

2.1 Keravan musiikkiopisto

Keravan musiikkiopisto on Suomen musiikkioppilaitoskentällä keskisuuri, noin 1000 oppilaan ja 42 opettajan taiteen perusopetusta antava oppilaitos. Musiikkiopisto on toiminut Keravalla jo vuodesta 1978 ja kasvanut sekä vakiinnuttanut toimintaansa vuosien aikana. Opistoa ylläpitää voittoa tavoittelematon yhdistys. Keravan musiikkiopistoyhdistys ry. (keravanmusiikkiopisto.fi 2023)

Strategia ohjaa musiikkiopiston toimintaa. Siihen on kirjattu Keravan musiikkiopiston visio: Yhdessä soiva Kerava. Ajassa elävä ja perinteestä ammentava. Tämä ajatus yhdessä soivasta Keravasta ohjaa toimintaa suunniteltaessa konsertteja, tapahtumia ja opetussisältöjä. Yksi strategiaan kirjattu tavoite on vahva yhteistyökumppanuus. (Keravan musiikkiopiston strategia 2020-2024, 11.1.2021)

Keravan kokoisessa kaupungissa vahvan yhteistyökumppanuuden toteuttaminen on varsin luontevaa. Se toteutuukin musiikkiopiston arjessa jo vakiintuneiden käytänteiden ja tapahtumien myötä. Tällaisia ovat esimerkiksi yhteistyö päiväkotien ja koulujen kanssa, avoin musiikkileikkikoulu ja konsertit kirjastossa, vanhainkotivierailut ja yhteistyö seurakunnan kanssa. Yhteistyötä on syytä kuitenkin jatkuvasti tarkastella arvioida ja kehittää.

Keravan musiikkiopistossa annetaan taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaista opetusta. Opetuksella edistetään musiikkisuhteen kehittymistä ja elinikäistä taiteen harrastamista. (Keravan musiikkiopisto, Opetussuunnitelma 2022) Normaalioloissa musiikkiopisto järjestää toiminta-alueellaan noin 100 konserttia vuodessa (keravanmusiikkiopisto.fi/tapahtumakalenteri 2023) ja on paikallisesti merkittävä tapahtumatuottaja. Suuremmat tapahtumat rahoitetaan ulkopuolisella rahoituksella. Musiikkiopisto on vahvasti verkostoitunut. Päiväkotiyhteistyö on toimintamme keskiössä. Keravan musiikkiopiston musiikkileikkikoulu toimii yli 20 päiväkodissa. Normaalioloissa musiikkiopisto antaa säännöllisesti päiväkotihenkilöstölle täydennyskoulutusta ja järjestää vuosittain kaikille esiopetusikäisille Eskareiden Laulajaiset-tapahtuman yhdessä Keravan kasvatus- ja opetusviraston kanssa.

2.2 Keravan kaupunki yhteistyökumppanina

Keravan kaupunki on vahva yhteistyökumppani keravalaisille taideoppilaitoksille. Vaikka taiteen perusopetuksen oppilaitosten toiminnasta vastaavat yksityiset, voittoa tavoittelemattomat yhdistykset, saavat ne myös valtionosuustukea ja pientä tukea Keravan kaupungilta. Kaupunki

vuokraa myös tiloja oppilaitosten käyttöön. Tämän lisäksi oppilaitokset tekevät yhteistyötä kasvatus- ja opetusviraston kanssa (Harrastamisen Suomen mallin kerhot, kerhot, päiväko-
tiyhteistyö ja erilaiset hankkeet). Esitys- ja tapahtumatoiminnassa yhteistyö on vahvaa Kera-
van kulttuuripalvelujen kanssa.

Haastattelin 1.11.2023 Keravan kaupungin kulttuuripalvelupäällikkö Saara Juvosta aiheena Keravan kaupungin ja yhteistyötoimijoiden välinen yhteistyö kulttuurikentällä Keravalla. Hän kertoi kulttuuripalvelujen toimintamallista ja yhteistyön toteutumisesta. Lisäksi keskuste-
limme esteistä ja väylistä yhteistyön kehittämisessä.

Keravan kaupunginvaltuusto on tehnyt kaupungin strategian liitteeksi kulttuurille omat lin-
jaukset vuosille 2020–2025 (Keravan kaupunginvaltuusto 21.2.2020 / 59 §) (Pyynnöstä toimi-
tettu 11.3.2021)

Kulttuurin linjauksissa tavoitteeksi on asetettu laajentaa kulttuurin ja sen keinojen hyväksi-
käyttöä Keravalla mm. kaupungin hyvinvointityössä ja kaupunkisuunnittelussa. Kulttuurille
halutaan myös määrittää rooli Kerava-brändin rakentamisessa. Kulttuuritilaisuuksien ja tapah-
tumien järjestäminen halutaan turvata eri puolilla kaupunkia. Lisäksi pyritään verkottamaan
aktiivisesti keravalaisia kulttuurin toimijoita. (Keravan kaupunginvaltuusto 21.2.2020 / 59§)
Näihin linjauksiin viittaa Juvonen usein keskustelussamme.

”Me olemme alkaneet käymään enemmän dialogia eri toimijoiden kanssa ja mie-
timme, miten voimme tapahtumissa ja erilaisissa sisällöissä toimia, tai miten kau-
punki voisi olla kehys, alusta, tukija tai kumppani.” (Juvonen. 2023)

Kulttuuripalvelut Keravalla ovat tulleet yhteistyökumppaneiden näkökulmasta enemmän lä-
pinäkyviksi ja helpommin lähestyttäviksi. Kulttuuripalvelut haluavat toimia ketterämmin ja
mahdollistaa kaupunkilaisille osallisuutta ja mahdollisuutta vaikuttaa. Kulttuuripalveluissa
pyritään ajattelemaan laaja-alaisesti ja uudistumaan.

”Kun verkostot ovat vahvat ja ne perustuvat luottamukseen, silloin pystymme ly-
hyessäkin tilanteessa reagoimaan ja myös kokeilemaan uusia asioita.” (Juvonen.
2023)

Keravan kaupungin verkkosivuilla on nostettu esiin kiinnostavat kulttuuritapahtumat ja mah-
dollisuus kaupunkilaisille olla aktiivisia yhdessä ammattilaisten kanssa kulttuuripalvelujen

tuottamisessa. Kaupunki toteuttaa tilaisuuksia yhteistyössä eri toimijoiden, järjestöjen ja taiteilijoiden kanssa. Keravan kaupunki edistää kaupunkilaisten omaehtoista toimintaa myöntämällä avustuksia ja apurahoja yhdistyksille, taiteilijoille ja toimijoille, jotka tuottavat taide- ja kulttuurisisältöjä Keravalla. (kerava.fi. 2023)

”Minä näen, että kaupunkitapahtumat ovat demokraattisia alustoja myös taiteen ja yhteisöllisyyden kokemukselle, missä ei ole minkään näköisiä konventioita, että miten täällä pitää toimia tai miten minun pitää jokin taiteenlaji ottaa vastaan. Siinä me saadaan kaikki kaupunkilaiset mukaan mahdollisimman matalalla kynnyksellä” (Juvonen. 2023)

YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen 31. artiklaan on kirjattu lapsen oikeus osallistua kulttuurielämään ja taiteisiin. Jokaisella lapsella tulee olla mahdollisuus osallistua kulttuuripalveluihin riippumatta asuinpaikastaan tai sosioekonomisesta taustastaan. (lastenkulttuuri.fi. 2023)

Kulttuuritoiminnan merkitys lapsen hyvinvoinnille on laajasti tunnustettu asia. Taideharrastukset kehittävät lasten ja nuorten taitoja, älykkyyttä, itsetuntoa, hahmottamis- ja oppimiskykyä monipuolisesti. Tutkimusten mukaan lasten tasa-arvoisia mahdollisuuksia osallistua taide- ja kulttuuriharrastuksiin tulee lisätä. Lapsuus ei ole vain välivaihe kohti aikuisuutta. Se on täysipainoinen elämänjakso siinä missä aikuisuuskin. (lastenkulttuuri.fi. 2023)

Lapsilla ja nuorilla tulee olla mahdollisuus kokea taiteilijan tekemään taidetta ja osallistua taide-toimintaan, jota ohjaa ammattilainen. Laadukas lastenkulttuuri on lapsilähtöistä, saavutettavaa ja taiteellisesti korkeatasoista. Taiteen ammattilaiset tuntevat taiteenalojen erityispiirteet, ja toiminnassa annetaan tilaa erilaisille ajatuksille, tunteille ja kokemuksille. (Lastenkulttuuri.fi. 2023)

Keravan kaupungin kulttuuritoimi on viime vuosina laatinut kaupungille ja sen lapsille oman kulttuurikasvatussuunnitelman nimeltään Kulttuuripolku. Kulttuurikasvatussuunnitelma on suunnitelma siitä, miten kulttuuri-, taide- ja kulttuuriperintökasvatusta toteutetaan osana opetusta. Se pohjaa kunnan omaan kulttuuritarjontaan ja kulttuuriperintöön sekä lasten ja nuorten omaehtoiseen toimintaan. Kulttuurikasvatussuunnitelma takaa lapsille ja nuorille tasavertaiset mahdollisuudet kokea taidetta ja kulttuuria. Kulttuurikasvatussuunnitelman avulla taidetta ja kulttuuria voidaan tarjota ikäryhmälle sopivalla tavalla luonnollisena osana koulupäivää. Moniammatillisessa yhteistyössä tuotettu suunnitelma tukee oppilaiden kokonaisvaltaista kasvua

ja kehitystä. Kulttuurikasvatussuunnitelman kautta voidaan edistää kulttuurikasvatuksen alueellista tasavertaisuutta sekä lisätä lastenkulttuurin merkitystä hyvinvoinnin edistäjänä. (Kulttuurikasvatussuunnitelma, kerava.fi, 2023)

Kulttuurikasvatussuunnitelma tarkoittaa suunnitelmaa siitä, miten kulttuuri-, taide- ja kulttuuriperintökasvatusta toteutetaan osana opetusta päiväkodeissa ja kouluissa. Suunnitelma tukee varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmien toteuttamista, ja se perustuu Keravan omaan kulttuuritarjontaan ja kulttuuriperintöön. Keravalaiset lapset kulkevat kulttuuripolkua esiopetuksesta perusopetuksen loppuun saakka. Kulttuurikasvatussuunnitelman tavoitteena on mahdollistaa kaikille keravalaisille lapsille ja nuorille yhdenvertainen mahdollisuus osallistua, kokea sekä tulkita taidetta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä. Lapset ja nuoret kasvavat rohkeiksi kulttuurin ja taiteen käyttäjiksi, muokkaajiksi ja tuottajiksi, jotka ymmärtävät kulttuurin merkityksen hyvinvoinnille. (Kulttuurikasvatussuunnitelma, kerava.fi, 2023)

Jokaisella lapsella ja nuorella on oikeus kokea ja tehdä taidetta. Osallistumisen ja harrastamisen tulee olla mahdollisimman helppoa riippumatta esimerkiksi toimintarajoitteista, tuen tarpeista, äidinkielestä tai perheen taloudellisesta tilanteesta. Moninaisuuden tunnistaminen lapsissa, nuorissa ja itsessä on ensimmäinen askel kohti lasten ja nuorten kulttuuristen oikeuksien toteutumista ja yhdenvertaisempaa lastenkulttuurikenttää. (Linnapuomi, 2020)

Keravan musiikkiopisto toimii yhteistyökumppanina kaupungille toteuttaen avointa kulttuuritarjontaa lapsille. Vakiintuneena käytäntönä on vuosittain keväällä valmistettava eskareiden laulajaiset, joka kokoaa kaikki keravalaiset esikouluikäiset yhteen laulamaan ja esiintymään livebändin kanssa. Musiikkiopistolta tulee opettajista koottu bändi, joka säestää ja "laulattaa" lapsia. Lapset ovat valmistaneet lauluohjelmiston omissa ryhmissä opetushenkilöstön kanssa. Musiikkiopiston musiikin varhaiskasvatuksen ammattilaiset valitsevat laulettavat kappaleet.

Keväällä 2021 Ruusunpäiväkonsertti toteutettiin striimattuna päiväkodeihin, jotka toivoivat tapahtumaa koronasta huolimatta. Kerava täyttää vuonna 2024 sata vuotta. Ensi toukokuussa Eskareiden laulajaisten teemana onkin juhlat. Musiikkiopisto on tilannut pelimanni ja Viulopedagogi Mauno Järvelältä Kerava-aiheisen kappaleen, joka on tarkoitus opettaa esiopetusikäisille ja laulaa yhdessä.

Sen lisäksi että lapsia kannustetaan laulamaan, tavoitteena on myös tutustua uuteen lastenmusiikkiin. Eskareiden laulajaisten lisäksi musiikkiopisto pyrkii olemaan myös aktiivinen toimija Keravan lastenkulttuurin tarjoajana. Pegasos-Runoratsu taidefantasia on yksi esimerkki siitä, millaista konserttitoimintaa opisto parhaimmillaan tarjoaa. Musiikkiopistolla on vuosittain noin 100 erilaista konserttia, joihin on lähes aina vapaa pääsy. (keravanmusiikkiopisto.fi/tapahtumakalenteri 2023)

Keravan musiikkiopisto on strategiassaan (2020–2024) linjannut tavoitteiksi ylläpitää ja kehittää päiväkotij- ja kouluyhteistyötä sekä vahvistaa yhteistyötä kaupungin kanssa. Strategia pohjaa musiikkiopiston opetussuunnitelmaan. Opetussuunnitelmaan on kirjattu yhteistyöstä seuraavasti: Perusopetus luo edellytyksiä taiteen ja taidekasvatuksen kehittämiseksi Suomessa. Musiikin perusopetuksen tehtävää toteutetaan yhteistyössä muiden taidekasvatusta antavien oppilaitosten ja tahojen kanssa paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Erilaiset yhteistyöhankkeet muiden alojen toimijoiden ja organisaatioiden kanssa tuovat sosiaalisen ja yhteiskunnallisen näkökulman osaksi opintoja. (Keravan musiikkiopisto, Opetussuunnitelma 2022)

Konkreettisiin oppimisympäristöihin on merkitty myös esiintymiset konserteissa ja tapahtumissa sekä yhteistyö eri taiteenalojen kanssa. (Keravan musiikkiopiston strategia 2020–2024)

2.3 Pegasos-runoratsu

Keravan alueella on paljon lapsia, joille mahdollisuus harrastaa taideaineita, kuten musiikkia, tanssia tai kuvataiteita on miltei mahdotonta perheiden taloustilanteen tai sosiaalisten haasteiden vuoksi. Siksi kaikille keravalaisille lapsille tarjottiin korkeatasoinen ja laadukas taide-elämys, joka voitiin toteuttaa apurahan turvin.

Lastenkulttuuri tekee mahdolliseksi taiteeseen ja kulttuuriin kasvamisen. Kulttuurin ja taiteen parissa toimiminen voi parhaimmillaan tuottaa pysyvää hyvinvointia. Sitä edesauttaa taiteen ja kulttuurin tekemisen ja kokemisen äärellä saadut onnistumisen ja mielihyvän kokemukset sekä itseilmaisun paraneminen. Lastenkulttuuri tarjoaa tilaisuuksia yhdessä toimimiseen, mikä voi edistää yhteisöllisyyttä, vuorovaikutusta sekä syventää sosiaalisia suhteita. (Lastenkulttuurin laatukäsikirja 2022)

Hankkeen idea oli merkittävä koko taiteen kentässä: tuoda laadukasta lastenmusiikkia lapsille heidän jokapäiväiseen toimintaympäristöönsä lapsia osallistaen. Myös koronatilanteen helpottuminen vaikutti siihen, että halusimme osaltamme ylläpitää ammatillista lastenmusiikin tuotantoa.

Yhteistyöprojekti taiteen perusopetuksen oppilaitosten välillä tarjosi myös nuorille taideopiskelijoille mahdollisuuden monipuoliseen taiteidenväliseen yhteistyöhön.

Laadukkaan lastenkulttuurin lähtökohtana on lapsen näköinen luova ja taiteellinen toiminta, joka perustuu lapselle ominaiselle tavalle tutkia maailmaa kaikilla aisteilla ja leikkien. Lastenkulttuuri muodostaa yhden osan lapsen oppimis- ja kasvu ympäristöstä. Lapsilähtöisessä toiminnassa lapsia osallistetaan ja kuullaan toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa. (Lastenkulttuurin laatukäsikirja 2022)

Pegasos Runoratsu -taidefantasian säveltäjä Raimo Ahonen on toiminut Keravan musiikkiopiston lehtorina vuosina 1982–2020. Hän on opettanut pääasiassa musiikkileikkikouluissa ja ohjannut bändejä. Sen lisäksi hän on opettanut myös sähkö- ja kontrabassoa ja säveltämistä. Äänitteiden lisäksi Ahonen on tehnyt musiikkia monitaiteellisiin tanssi- ja teatterituotantoihin. Hän on saanut Taiteen keskustoimikunnan taiteilija-apurahan kahdesti sekä Keravan kaupungin kulttuuripalkinnon. Sävellettyään merkittävän määrän lastenmusiikkia, Raimo Ahonen näki musiikkinsa vahvasti tarinoina ja halusi kokeilla musiikkiaan bändin, jousien ja visuaalisten taiteiden yhteisteoksena. Ahosella on ollut halu tehdä yhteistyötä yli Genrerajojen ja toteuttaa musiikkia yhdessä nuorten kanssa. (Pegasos-Runoratsu käsiohjelma, 2022)

Innoittajana hankkeeseen työryhmällä oli Pegasos-konsertti, joka oli toteutettu vuonna 1990. Silloisessa projektissa taiteidenvälisyys oli myös vahvasti läsnä.

"Pegasoslaiset haluavat houkutella lapsia ja kaikenikäisiä ihmisiä mukaan satuun, rooleista ja raja-aidoista välittämättä" (Keski-Uusimaa, Pegasos valmistautuu ensi-iltaan Keravalla, 14.4.1990).

Halusimme tuoda musiikkiopiston oppilaille samankaltaisen elämyksen, jota ensimmäisessä tuotannossa mukana olleet muistelivat lämmöllä edelleen.

Marraskuussa 2022 esitettiin Ahosen musiikkiin perustuva taidefantasia Pegasos-runoratsu. Konserttiin oli kutsuttu kaikki Keravalaiset 4–6-vuotiaat päiväkotilapset. Keravalla ikäluokassa lapsia on noin 400. (Keravan kasvatus- ja opetusvirasto, 2023) Päiväkonsertteja pidettiin viisi ja iltakonsertteja kaksi.

Konsertin soittajisto koostui Keravan musiikkiopiston jousiorkesteri Tantosta sekä pop/jazz-osaston komppiryhmästä. Tällä kokoonpanolla oli toteutettu vuosina 2018 ja 2019 näyttäviä viihdemusiikkikonsertteja. (Keravan musiikkiopiston kuva-arkisto. 2018–2019) Tanton jousien ja komppiryhmän kanssa ammattivahvistuksena konsertissa olivat monipuoliset huippumuusikot: Eeva-Leena Pokela ja Tero Pajunen. Konsertit johti Tomas Takolander. Projekti mahdollisti musiikkiopiston oppilaille soittamisen alan huipputaiteilijoiden kanssa. Musiikkiopiston opetussuunnitelmassa on kirjattuna tavoite luoda oppimista ja kestäväää hyvinvointia edistäviä toimintamalleja, mikä edellyttää aitoa kohtaamista sekä välittävää ja kunnioittavaa vuorovaikutusta. Lähtökohtana on yhteisön jäsenten kokemus osallisuudesta, joka syntyy yhdessä toimimisesta ja kaikkien ottamisesta mukaan toimintaan. (Keravan musiikkiopiston opetussuunnitelma yleinen osa. 2018) Juuri tällainen osallisuuden kokemus ja vuorovaikutus mahdollistui hankkeessa, kun nuoret muusikot soittivat, lauloivat ja tanssivat ammattilaisten rinnalla. tämä on myös synergiaetu, jota saadaan, kun taideoppilaitokset työskentelevät yhteistyössä.

Konsertissa oli mukana myös musiikkiopiston oppilaista koottu pieni lapsikuoro ja Keravan tanssiopiston tanssijoita. Konsertin visuaalisen ilmeen suunnitteli Keravan kuvataidekoulun oppilaat yhdessä opettajiensa Eevi Kilposen ja Heidi Savilakso-Saatsin kanssa.

Taiteen edistämiskeskus myönsi apurahan hankkeen toteuttamiselle. Jo hakemusvaiheessa oli projektia suunniteltu pitkälle yhdessä Raimo Ahosen kanssa. Hakuprosessissa toimin itse tuottajan ominaisuudessa, Tiina Aho-Erola orkesteritoiminnan vastuupettajana sekä musiikkiopiston rehtori Nina Rissanen ja Talouspäällikkö Päivi Virtanen. Minä ja Tiina Aho-Erola tuotimme alustavan hakemustekstin. Lopullinen hakemus ja sen budjetti muokattiin yhdessä koko työryhmän kanssa. Kappaleet oli valittu, sovituksia kartoitettiin. Mietittiin orkesterin rakennetta ja pyrittiin siihen, että konsertti musiikillisesti sopii oppilaiden soitettavaksi.

Kulttuurituotannon sosiaalinen moninaisuus Häyrynen2009

Kuva 1. Pegasos- hankkeen sosiaalinen moninaisuus Simo Häyrysen (2017) kuvaajan pohjalta. Taustalla Keravan tanssiopiston tanssijat (kuvaaja Risto Sinkkonen)

Apurahan myöntämisen jälkeen aloitettiin sovitus- ja konsertin ”yleisilmeen” suunnittelu. Säveltäjä Ahosella oli paljon toiveita esimerkiksi konsertin visualisoimisesta. Pyrin kuitenkin tuottajana antamaan tilaa kuvataidekoulun ja tanssiopiston opettajille, joiden osaaminen omassa taiteenlajissaan on erinomaista. Konserttiin valikoitui yhdeksän kappaletta ja intro. Neljässä kappaleessa oli Keravan kuvataidekoulun toteuttama kuvitus. Kolmessa animaatio ja kahdessa lasten tekemiä kuvia. Neljässä kappaleessa tanssiopiston tanssijat tanssivat musiikkiin tehtyä koreografiaa. Toteutusta suunniteltiin aluksi yhdessä, mutta musiikkiopistovetoisesti. Eli esitimme toiveitamme musiikin lähtökohdista. Alun jälkeen yhteisiä palavereja

oli vain yksi liittyen konserttialin tekniikkaan ja harjoituksiin. Orkesteri, bändi, kuoro, tanssijat ja lyömäsoittajat harjoittelivat ensin erikseen. Tämän jälkeen aloitti orkesteri, lyömäsoittajat ja bändi harjoittelemaan yhdessä kapellimestarin kanssa. Lopulta kokoonnuttiin vielä kokoporukan kesken yhteisiin harjoituksiin. Kaikilla ryhmillä oli omat vastuuopettajansa, jotka huolehtivat aluksi lasten ja nuorten harjoituksista. Loppupuolella vastuu siirtyi kapellimestarille ja koreografille. Koko kokonaisuutta kuvataidekoulun materiaalin kanssa päästiin harjoittelemaan päiväksi Kerava-saliin yhdessä valo- ja ääniteknikkojen kanssa. Tätä ennen olimme yhdessä harjoitelleet kahtena viikonloppuna Keravanjoen koululla. Lisäksi kaikilla ryhmillä (Tanto, bändi, kuoro ja tanssijat) oli ollut harjoituksia koko syksyn ajan.

Konsertin kaikki kappaleet oli säveltänyt Raimo Ahonen. Ahosen teosten runoilijoina ovat mm. Leena Laulajainen, Hannele Huovi, Jukka Itkonen, Kirsi Kunnas ja Kaija Pakkanen. Ahonen on valinnut runot, koska tekstit ovat puhutelleet häntä.

2.4 Hankkeessa toteutetut työpajat

Inkeri Ruokonen kirjoittaa kirjassa "Ilmaisun ilo" (2022) opettajan luovan taide-elämyksen taidepedagogiikallaan ja kantavan vastuun taiteen oppimisesta. Usein se tapahtuu yhteistyössä lasten kulttuurista ja taiteita edistävien toimijoiden kanssa. Taiteellinen peruskokemus voi syntyä missä tahansa, missä taide on läsnä ja koskettaa lasta. Yleensä pieni lapsi kokee taiteen osana kokonaisvaltaista tilannetta, jossa esimerkiksi musiikki kietoutuu yhteen luonnon elementtien, tuoksujen, värien ja muotojen kanssa. Vuoropuhelu taiteen tekijän tai esittäjän kanssa on aina arvokasta ja mieluisaa myös lapsille ja sen vuoksi vierailuja ja tapahtumia kannattaa järjestää mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä eri kulttuuritahojen kanssa. (Ruokonen, 2022)

Jo hankkeen suunnitteluvaiheessa mietin, miten musiikki- ja konserttielämystä voisi syventää lapsille ja miten siinä näkyisi myös pedagoginen tulokulma. Halusin myös, että taide-elämyksiä vietäisiin konserttialin ulkopuolelle ja että lapset voisivat itse osallistua aktiivisina tekijöinä. Opetushallitus on kirjannut sivuilleen seuraavaa: Varhaiskasvatussuunnitelman ja esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet korostavat lapsilähtöistä pedagogiikkaa ja arvoperustaa, joissa korostuvat lasten osallisuus ja heidän näkemysten ja mielipiteiden arvostaminen, kuuleminen ja huomioiminen. Pedagogisen toiminnan tulee avata lapsille mahdollisuuksia aktiiviseen toimijuuteen omassa ryhmässään. (Opetushallitus, 2023)

Kulttuurikeskus ARXin lastenkulttuuripäällikkö Minna Haveri kiteyttää lasten oikeuksien viikolle 2023 tuotetun, yhteistyössä tehdyn maalausinstallaation -Pinnan alla toteutuksen yhteydessä seuraavasti: Ellemme vaali lasten osallisuutta taiteeseen, on vaarana, että luovuus haa-listuu ja mielikuvituksen värit sammuvat. Viestinämme on, että taide ulottuu pintaa syvem-mälle. Se tarjoaa lapsille ja nuorille paikan kasvaa yksilönä ja osana yhteisöä, omaa ja toisen luovuutta kunnioittaen. (lastenkulttuuri.fi, 2023)

Siksi lähes kaikissa keravalaisissa päiväkodeissa toteutettiin tarinallisia konserttityöpajoja, jotka suunniteltiin yhdessä selopedagogi-kollega Eero Forsténin kanssa syksyllä 2022. Aluksi ideana oli, että nämä ensimmäiset kohtaamiset lasten kanssa olisivat työpajamaisia, mistä nimi juontaa. Lopulta ne muodostuivat kuitenkin enemmänkin pieniksi lapsia monipuolisesti aktivoiviksi konserteiksi. Jotta lapsia olisi voitu kuulla ja osallistaa yksilöinä, olisi ”työpajojen” pitänyt olla lapsimäärältään paljon pienempiä. Tämä olisi taas aiheuttanut aika-taulu- ja resurssiongelman. Ohjelmisto suunniteltiin ja harjoiteltiin Raimo Ahosen konserttiin tulevista sävellyksistä yhdessä Eeron kanssa. Kappaleet hioutuivat matkan varrella jonkin ver-ran. Kiersimme syys-lokakuussa 2022 yhteensä 26 toimipisteessä ja tavoitimme noin 700 lasta.

Työpajat olivat tarinallisia. Valitsimme konsertin yhdeksästä kappaleesta viisi. Osa kappaleista valikoitui tunnistettavan melodia- tai rytmiaihion mukaan, kun taas osassa hauska sanoi-tus puolusti paikkaansa. Huomioimme myös, että lapset pystyisivät laulamaan osittain kappaleissa mukana. Halusimme pitää tuokion riittävän lyhyenä, huomioiden lasten ikätason. Vaikka meitä muusikoita oli vain kaksi, pyrimme luomaan mahdollisimman monipuolisen ja musiikillisesti laadukkaan kokemuksen lapsille. Laulun ja sellon lisäksi olimme sovittaneet kappaleisiin piano-, ukulele- ja rumpusäestyksiä. Lisäksi yhdessä kappaleessa käytössä oli nauhoite. Pyrimme heittäytymään ja luomaan elämyksellisen ilmapiirin ja samalla aktivoimaan lapsia kuuntelun lisäksi myös laulamaan, leikkimään ja liikkumaan.

"Oli hyvä, että lapset saivat etukäteen mahdollisuuden tutustua muutamiin lauluihin, jotka tunnistivat sitten esityksessä." "Työpajoissa oli innostava tunnelma, se oli sopivan pituinen ja sisältöinen!" (Anonyymi palautekysely lapsiryhmien opet-tajille. 2022)

Työpajoissa korostui myös päiväkotihenkilökunnan aktiivisuus. Päiväkotiryhmien aikuiset olivat mukana toiminnassa luoden siten omalta osaltaan innostavaa ja vuorovaikutteista ilmapiiriä. Osassa esiintymispaikoista esitykseen palattiin keskustelun ja piirtämisen avulla. Tällainen työparityöskentely oli erilaista, mielekästä ja opettavaista. Normaalisti musiikkiopistosta opettajat tekevät opetustyötään yksin, joten työparitilanteita on vähän.

Minulle ja Eerolle tilaisuus oli ainutlaatuinen. Koska luotimme toisiimme niin pedagogeina, muusikoina kuin esiintyjinäkin, mahdollisti se myös meille turvallisen ilmapiirin esimerkiksi improvisointiin, kokeiluun ja luovuuteen.

”Mä luulen, että ihan paras juttu oli työpajat päiväkodeissa. Tavallaan sitä konserttia valmisteltiin yleisön kanssa etukäteen. Lapset kuulisivat sitä musiikkia ja kuulisivat niitä runoja. Osittain se oli ihan semmoinen ihan huippu hyvä konsepti jakaa kaikille eteenpäin.” (Aho-Erola. 2023)

Näin jälkikäteen harmittelen, etten kerännyt lapsilta palautetta sekä työpajan että konsertin jälkeen. Sen avulla olisi voinut vielä kehittää toimintaa ja mahdollisesti jatkossa toteuttaa jostain vastaavaa. Kyselyn tuloksista olisi voinut hyötyä myös muut lasten konsertteja ja tapahtumia tuottavat tahot.

2.5 Runoratsun tuotantoprosessi

Juuli Peltola-Kiviniemi tutki Yamk- opinnäytetyössään Humak 2021 tuottajan roolia taiteen perusopetuksen oppilaitoksissa. Peltola-Kiviniemen työssä todettiin, että tuottaja koettiin oppilaitokselle tärkeäksi voimavaraksi ja oleelliseksi tekijäksi toiminnan monipuolisuutta ja henkilöstön kuormitusta ajatellen. Tuottajan myötä opettajat ja rehtorit pystyvät paneutumaan siihen, mihin heidän kuuluukin, eli opettamisen kehittämiseen ja taiteelliseen osa-alueeseen. Kehittämistyössään hän nimesi taiteen perusopetuksen oppilaitoksen tuottajalle seuraavia työtehtäviä: esitys- ja tapahtumatuotanto, markkinointi, rahoituksen kerääminen ja muut tehtävät. (Peltola-Kiviniemi 2021)

Tapahtumatuottaja ja kulttuurituottaja ovat usein rinnakkaisia nimikkeitä, useinhan kyse on kulttuuritapahtumasta. (Saksala. 2016)

Tuotantoprosessin osa-alueet on syytä vaiheistaa myös ajallisesti esituotantovaiheeseen, hetkeen ja jälkituotantovaiheeseen. Tuotannolliset toimet painottuvat aikajanalla eri tavoin,

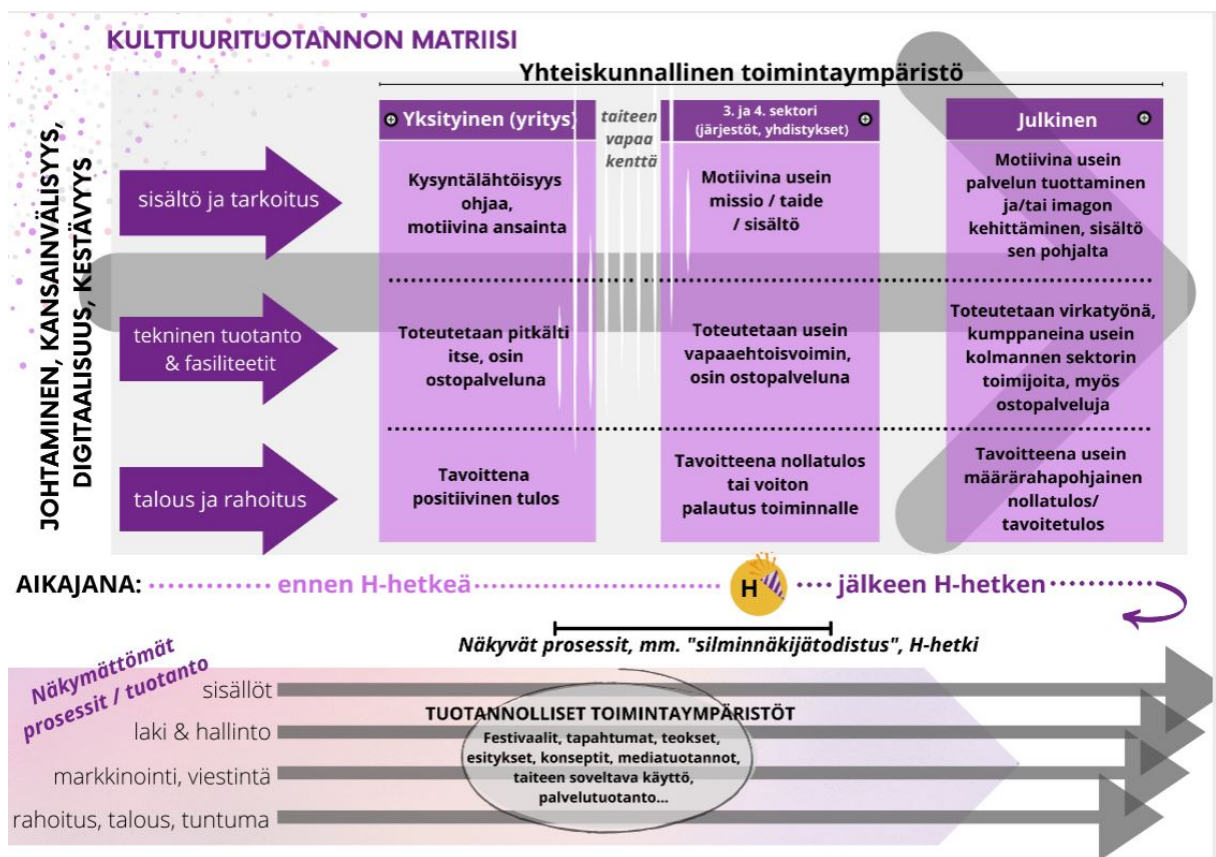
esimerkiksi rahoitus ja markkinointi ovat usein ennakkopainotteisia ja saattavat ratkaista, lähdetäänkö varsinaiseen tuotantoon lainkaan (ns. go/no go –päätös). H-hetkellä kokijoiden, yleisöjen ja asiakkaiden tilanteeseen keskittyminen, ja eritoten turvallisuus, ovat keskeisiä. Jälki-tuotantovaiheessa mm. jälkimarkkinoidaan, analysoidaan tuotantoa ja mallinnetaan tulevaa (Hoffrén, 2021).

Kuva 2. Tuotantoprosessin vaiheet Pegasos hankkeessa.

Esituotantovaiheessa ideoinnin ja suunnittelun jälkeen laadimme apurahahakemuksen Taiteen edistämiskeskukselle. Haimme ensimmäisen kerran apurahaa jo vuonna 2020 mutta vuonna 2021 se meille myönnettiin.

Humakin kulttuurituotantokoulutuksessa käytettävä kulttuurituotannon matriisi tiivistää kirjavien kulttuurituotantoelämän prosesseja ja yksityiskohtia. Kun yhteiskunnalliset toimintaympäristöt ja tuotannon keskeiset osaprosessit ristiintaulukoidaan, saadaan kokonaiskuvaa erilaisista tuotannoista. (Hoffrén, 2021)

Kuva 3. Kulttuurituotannon matriisi tiivistää erilaiset tuotantoympäristöt ja kulttuurituotannon perusprosessit. Matriisin laatijat: Jari Hoffrén ja Johanna Muhonen. (Hoffrén, 2021)

Markkinointi tapahtui yhteistyössä musiikkiopiston tiedotustyöryhmän kanssa. Kuvataidekoulun oppilas piirsi meille markkinointia varten kuvan Pegasoksesta. Minä työstin kuvan pohjalta tapahtumalle julisteen, somemainokset ja käsiohjelman. Ajatuksena oli saada julisteesta naivistisen ja söpöyden kautta jopa äklöttävän silmiinpistävä ja mieleenpainuva. Lisäksi kirjoitin tapahtumasta paikallislehteen jutun, joka julkaistiin Keski-Uusimassa 30.10.2022.

Budjetin ylläpitäminen oli myös vastuullani, vaikkakin talouden kokonaisvastuu on musiikkiopiston rehtorilla ja talouspäälliköllä. Olin tehnyt talousarvion, jota seurasin ja kirjasin toteutuneita kuluja. Taiteen edistämiskeskus Taike oli myöntänyt avustusta 15 900,00 euroa käytettäväksi vuoden 2022 loppuun mennessä. Avustuksen lisäksi musiikkiopistolla oli 20 % omavastuuosuus.

Ohjaajaa ei projektissa ollut. Jälkikäteen ajateltuna, se olisi ehkä tuonut lisäarvoa konsertille, mutta taloudellisista syistä jouduimme jättämään ohjaajan pois kokonaisuudesta. Olimme sopineet yhdessä koreografi ja tanssinopettaja Taru Salmisen kanssa, että toimimme tiiminä ns. ohjaajan assistentteina ja vastaisimme siitä, miltä kokonaisuus näyttää katsojalle. Tämä toimintamalli onnistuikin varsin hyvin. Tarulla on tanssijana ja koreografina vahva kokemus näyttämötyöskentelystä ja visuaalisesta lavan käytöstä. Itselleni tämä alue oli vierain, mutta myös yksi kiinnostavimmista koko projektin kokonaisuudessa.

Puvustajaa ei myöskään taloudellisista syistä ollut, joten tämänkin vastuualue jakautui minulle ja Tarulle. Apurahasta oli onneksi varattu kohtuullinen osio pukuja varten, joten pystyimme hyödyntämään esim. paikallista pukuvuokraamoja. Itselläni oli kokonaisuutta visioidessani ajatus juhlista. Lavalla olevat muusikot ja solistit olisivat ikään kuin juhlaväkeä monitunnelmallisissa juhlissa, joiden ilmapiiri ja tunnelma vaihtuivat jokaisen kappaleen kohdalla. Lavalla olevalla juhlaväellä oli silinterihattuja, pukuja, frakkeja ja pukuvuokraamosta solistien kanssa yhdessä valitut asut. Orkesteri soitti montusta ja he olivat pukeutuneet mustaan. Osa tanssijoiden puvuista löytyi tanssiopiston pukuvarastosta ja osa tehtiin varta vasten esitystä varten.

Koordinaattorina toimiminen oli minulle tuottajana luontevaa. Sovin yhteiset tapaamiset ja aikataulut, lukuun ottamatta orkesterien ja tanssijoiden harjoitusaikatauluja, jotka olivat heidän ohjaajiensa vastuulla. Pyrin huolehtimaan myös sisäisestä ja ulkoisesta **tiedottamisesta**. Yhteensä hankkeessa oli toimijoita yli sata (8+45 soittajaa, 3 solistia, 7 lapsikuorolaista, kapellimestari, 25 tanssijaa, 2 saliteknikkaa, 2 kuvataidekoulun opettajaa ryhmineen ja 6 oppilaitosten rehtoreita ja hallintoa).

Lapsikuoron johtaminen ja vastuu kuorolaisista tuli luontevasti pohjakoulutukseni (musiikkileikkikouluopettaja, musiikkipedagogi Yamk) vuoksi minulle. Kuorolaiset olivat 9–11-vuotiaita musiikkiopiston oppilaita. Kaikki olivat innokkaita ja taitavia laulajia.

Tekninen Palaveri sovittiin hyvissä ajoin ennen tapahtumaa. Keravalla on oikeastaan vain yksi mahdollinen tila järjestää tämän kokoluokan konsertteja, Kerava-Sali. Kerava-Sali sijaitsee hyvien yhteyksien päässä aivan Keravan keskustassa. Saliin mahtuu noin 400 henkeä yleisöön. Sali on paikkana tuttu sekä musiikkiopiston, että tanssiopiston väelle. Kaikki opistojen suuret esitykset järjestetään Kerava-salissa. Salivuokraan kuuluu valoteknikko ja äänitekniikko. Heidän kanssaan pidimme teknisen palaverin, jossa suunniteltiin lavarakenteet, henkilöiden sijoittelu, turvallisuusasiat, äänentoistoon ja valoihin liittyvä tekniikka, aikataulut sekä taidekuvien ja animaatioiden projisointi. Palaverissa oli minun lisäksi läsnä edustajat kaikista oppilaitoksista ja salin tekninen henkilökunta

3 KYSYMYKSENASETTELU, TAVOITTEET JA TYÖSSÄ KÄYTETYT MENETELMÄT

Työn tavoitteena on avata toimivia taideoppilaitosten välisiä yhteistyömalleja jaettavaksi muille taideoppilaitoksille. Tavoitteena on myös tarkastella Pegasos-Runoratsu hankkeen ja haastattelujen avulla oppilaitosyhteistyötä ja sen kehittämistä. Tutkimuskysymykset ovat

1. Miten taiteidenvälisyys ja toteutui Pegasos-Runoratsu hankkeessa?
2. Miten yhteistyötä voidaan kehittää taiteen perusopetuksen oppilaitosten välillä?

Koska opinnäytetyössäni tutkin oppilaitosyhteistyötä ja sen kehittämistä on lähestymistapana tapaustutkimus. **Tapaustutkimus** (*case study*) soveltuu lähestymistavaksi silloin kun halutaan syvällisesti ymmärtää kehittämisen kohdetta ja tuottaa uusia kehittämisehdotuksia. Tapaustutkimus vastaa kysymyksiin ”miten?” ja ”miksi?”. (Oppariapu 2023) Tapaustutkimukselle on tyypillistä, että aineistoa on runsaasti. Lisäksi tapausta tarkastellaan aina sen luonnollisessa ympäristössä sekä suhteessa siihen. (Piekkari & Welch 2020.)

Päivi Eriksson ja Katri Koistinen määrittelevät tapaustutkimuksen kirjassaan Monenlainen tapaustutkimus (2014) seuraavasti. Tapaustutkimuksessa nimensä mukaisesti tarkastellaan yhtä tai useampaa tapausta, joiden määrittely, analysointi ja ratkaisu on tapaustutkimuksen keskeisin tavoite. Tämän vuoksi tapaustutkimuksessa ei ole koskaan itsestään selvää tai yhdentekevää, miten tutkittavat tapaukset valitaan, rajataan ja perustellaan. (Eriksson, Koistinen. 2014) Koska tapaustutkimus tutkimusmenetelmänä on väljästi määrittävä. Sitä voidaan pitää pikeminkin tutkimuksellisenä näkökulmana. Tutkimuksellinen kehittämistyö tapaustutkimuksellisenä lähestymistapana voi saada alkunsa erilaisista lähtökohdista, kuten organisaation kehittämistarpeesta tai halusta uudistua. Tutkimuksellisen kehittämistyön tarkoituksena onkin tuottaa uusia ideoita, käytäntöjä, tuotteita ja palveluja. Tavoitteena on tuottaa taustatietoa jonkin tapauksen avulla, taustalla tarve. Tapaustutkimuksessa tutkitaan usein yksittäistä tapahtumaa, rajattua kokonaisuutta tai yksilöä käyttämällä monipuolisia ja eri menetelmillä hankittuja tietoja. Menetelmiä ja teorioita käytetään valikoiden kunkin tutkimustapauksen mukaan. Tutkijan kirjaamat havainnot, videot tai tutkittavan kohteen tuottamat asiakirjat voivat myös olla aineistoa. (Laura Päiviö-Häkämies 2023)

Tutkittava tapaus voi olla hyvin monenlainen. Usein tapaus kuitenkin ymmärretään jollain tavoin rajautuneeksi omaksi kokonaisuudekseen tai yksikökseen. Tapaustutkimuksessa pyritään

tuottamaan valitusta tapauksesta yksityiskohtaista ja intensiivistä tietoa. Tapaustutkimusanalyysi ei siis pyri yleistettävyyteen sellaisin keinoin kuin esimerkiksi survey-tutkimus, mutta pyrkiessään ymmärtämään ja tulkitsemaan syvällisesti yksittäisiä tapauksia niiden erityisessä kontekstissa, se hakee tietoa ilmiöön liittyvän toiminnan dynamiikasta, mekanismeista, prosesseista ja sisäisistä 'lainalaisuuksista' sellaisella tavalla, että tutkimuksen tuloksilla voidaan osoittaa olevan laajempaa sosiokulttuurista merkitystä ja siten jonkinlaista yleistettävyyttä tai siirrettävyyttä. (Koppa.jyu.fi 8.9.2023)

Tapaustutkimuksen tyylistä huolimatta työvaiheet ovat pääpiirteittäin aina samat. Aluksi muotoillaan tutkimuskysymys, jäsennetään tutkimusasetelma sekä valitaan ja määritellään tutkittavat tapaukset ja käytettävät teoreettiset näkökulmat ja käsitteet. Lisäksi selvitetään aineiston ja tutkimuskysymysten välisen vuoropuhelun logiikka, päätetään aineiston analyysitavat ja tulkintasäännöt sekä määritellään raportointitapa. (Eriksson & Koistinen 2014)

Perusluonteeltaan tapaustutkimus nähdään usein uutta löytävänä lähestymistapana, jonka tavoitteena on tuottaa uutta (Eriksson & Koistinen 2014)

Tapaus voi olla yksilö tai ihmisryhmä, tapahtuma, toiminto, prosessi, episodi, instituutio tai maantieteellinen paikka. Tapaus voi olla joissain suhteissa muista erottuva, edustava tai poikkeava kielteisesti tai myönteisesti. Se voi olla myös aivan tavallinen arkielämän tapahtuma. (Laura Päiviö-Häkämies 2023.)

3.1 Kyselytutkimus

Yksi tapa kerätä aineistoa on kysely. Se tunnetaan survey-tutkimuksen keskeisenä menetelmänä. Kyselytutkimuksen etuna pidetään yleensä sitä, että niiden avulla voidaan kerätä laaja tutkimusaineisto. Kysely on yksi tutkimus- ja kehittämistyön käytetyimmistä tiedonkeruumenetelmistä ja sillä voidaan saada nopeasti kerättyä todella syvällistä tietoa kehittämisen kohteesta. (Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara. 2018)

Keravan kaupungin kulttuuripalvelut keräävät tapahtumistaan palautetta. Sain käyttööni Pegasos-Runoratsu tapahtumasta tehdyn kyselyn (liitteenä) vastaukset. Osallistuja-ryhmien aikuisilta on kerätty kyselylomakkeella palaute heti konsertin jälkeen. Välillisesti kyselyssä kysyttiin myös lapsen mielipidettä konsertista. Vastauksia tuli 24 kpl. Lapsien äänen kuulumisen ja heidän mielipiteensä olisi osaltaan vahvistanut osallistamista, joka oli yksi hankkeen tavoitteista. Kyselylomakkeen suunnittelusta vastasi kaupungin viestintä, mutta sain esittää

myös omat toiveeni lomakkeen suhteen. Kysely lähetettiin kaikille tahoille, jotka olivat konserttiin ilmoittautuneet ja sitä kautta antaneet yhteystietonsa. Lomake oli toteutettu Formssilla ja vastaukset kyselyyn tulivat anonyymeinä.

3.2 Avoin teemahaastattelu

Haastatteluun voidaan ryhtyä eri lähtökohdista, ja haastattelun voi toteuttaa monella eri tavalla. Erilaisilla haastattelukoulukunnilla on erilaiset tavoitteet, ja niitä ohjaa erilainen toimintasaännöstö. Siten haastattelu ei suoranaisesti edusta mitään yksittäistä tieteenfilosofista koulukuntaa mukailevaa ajatusta. (Juuti, Puusa. 2020)

Haastattelun suurena etuna muihin tiedonkeruumuotoihin verrattuna on se, että siinä voidaan säädellä aineiston keruuta joustavasti tilanteen edellyttämällä tavalla ja vastaajia myötäillen. Haastattelun etuna on, että vastaajiksi suunnitellut henkilöt saadaan yleensä mukaan tutkimukseen. Haastateltavat on mahdollista tavoittaa helposti myöhemminkin, jos on tarpeen täydentää aineistoa tai jos halutaan tehdä vaikka seurantatutkimusta. (Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara. 2018) Haastattelu on hyvä yhdistää myös toisiin menetelmiin, sillä ne usein tukevat hyvin toisiaan. Haastattelumenetelmiä on erilaisia ja sen valinta aineistonkeruumenetelmäksi vaatii tarkkaa pohdintaa siitä, millaista tietoa tarvitaan, joka sitten määrittää sen, että minkälaista haastattelua tullaan suunnittelemaan. Haastattelun luonteesta riippuen, eli sen strukturointiasteeseen vaikuttavat kysymysten kiinteys ja miten paljon haastattelijä voi joustaa itse haastattelutilanteessa. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti. 2014)

Teemahaastattelu on lomake- ja avoimen haastattelun välimuoto. Teemahaastattelussa on tyyppillistä, että haastattelun aihepiirit eli teemat ovat tiedossa, mutta kysymysten tarkka muoto ja järjestys puuttuu. Teemahaastattelua käytetään paljon kasvatus- ja yhteiskuntatieteellisessä tutkimuksessa, koska se hyvin vastaa monia kvalitatiivisen tutkimuksen lähtökohtia. Teemahaastattelu ei kuitenkaan ole yksinomaan kvalitatiivisen tutkimuksen menetelmä, vaan se on yhtä hyvin käyttökelpoinen myös kvantitatiivisesti painottuneessa tutkimuksessa. Aineistosta voidaan laskea frekvenssejä, sitä voidaan saattaa tilastollisen analyysin edellyttämään muotoon ja tuloksia voidaan analysoida ja tulkita monin tavoin. (Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara. 2018)

Avoimessa haastattelussa haastattelijä selvittelee haastateltavan ajatuksia, mielipiteitä, tunteita ja käsityksiä sen mukaan kuin ne tulevat aidosti vastaan keskustelun kuluessa. Aihe voi

muuttuakin keskustelun kuluessa. Avoin haastattelu on kaikista haastattelun muodoista lähimpänä keskustelua. Tavallisesti avoin haastattelu vie paljon aikaa ja edellyttää useita haastattelukertoja. Kun haastattelussa ei ole kiinteää runkoa, jää tilanteen ohjailu haastattelijan huo- leksi. Avoin haastattelu vaatiikin enemmän taitoja kuin muut haastattelun muodot. Tavalli- sesti avointa haastattelutyyppiä käytetään kliinisessä tutkimuksessa ja terapeuttisessa keskus- telussa. (Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara. 2018)

Haastattelu on hyvä tiedonhankintamenetelmä, kun halutaan saada tietoa henkilöiden asen- teista, mielipiteistä, kokemuksista ja havainnoista.

Haastattelut luokitellaan sen mukaan, millaista etäisyyttä tutkija pitää kohteeseensa ja miten haastattelutietoa analysoidaan. Haastatteluja on monenlaisia, jokaiselle tuttuja ovat esimer- kiksi tv-haastattelut ja lehtihaastattelut. Haastattelu edellyttää aina kontaktia haastateltavan ja haastattelijan välillä. Yleensä haastattelutilanne on suullinen, jolloin haastateltava ja haastatte- lija ovat samassa tilassa tai videoyhteydessä toisiinsa. Haastatteluna voidaan pitää myös esi- merkiksi sähköpostitse tai puhelimitse suoritettavaa kysymysten ja vastausten esittämistä, mutta tällöin menetetään useita lähikontaktissa tapahtuvan haastattelutilanteen kommunikatiivisuuteen liittyvät hyvät puolet. Teemahaastattelu eli tiettyihin aiheisiin ja kysymyksiin kes- kittyvä haastattelu. (Muotoilu.info)

Haastattelussa huomion kohteena ovat haastateltavan mielipiteet ja näkemykset, mutta myös tarpeen mukaan eleet, ilmeet ja muu oheisviestintä. Haastattelu on aina vapaaehtoista yhteis- toimintaa, jonka luonteeseen kuuluu, että haastattelija tai hänen edustamansa taho analysoi haastattelun sisällön ja myös haastattelun etenemisen. (Muotoilu.info)

Haluan työssäni kehittää taideoppilaitosten välistä yhteistyötä ja nostaa esiin jo olemassa ole- via hyviä toimintamalleja. Lisäksi haluan löytää Pegasos Projektia hyödyntäen toimivat työs- kentelymallit, mutta myös kehitettävät asiat. Siksi haastateltaviksi valikoitui kolmen (kuvatai- dekoulu, tanssiopisto ja musiikkiopisto) keravalaisen taideoppilaitoksesta rehtorit ja mukana olleet kolmea opettajaa.

Kysymyksiä oli neljä. Halusin antaa mahdollisuuden keskustelun syntymiselle ja vuorovaiku- tukselle haastatteluissa. Siksi metodiksi valikoituikin puolistrukturoitu teemahaastattelu.

Puolistrukturoitu teemahaastattelu on haastattelumenetelmä, jossa haastattelukysymykset pe- rustuvat tutkimustehtävän ohjaamana tutkijan aikaisemman tutkimustiedon avulla muodostet-

tuihin teemoihin. Molemmissa aineistonkeruumenetelmissä annetaan tilaa tutkimukseen osallistujan omalle kerronnalle ja keskeistä on vuorovaikutuksellisuus sekä turvallisen haastattelutilanteen luominen. (Palonen, Kylmä 2022)

4 TAITEEN PERUSOPETUS JA TERMIEN MÄÄRITTELY

Tutkimuskohteena ollut Pegasos-runoratsu hanke on kolmen keravalaisen taiteen perusopetusta antavan taideoppilaitoksen yhteistyössä toteutunut, Taiteen kehittämiskeskuksen rahoittama konserttikokonaisuus. Taiteen perusopetus ei ole mitä tahansa opetusta, vaan Opetushallitus määrittelee sen olevan koulun ulkopuolista, ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua eri taiteenalojen opetusta. Taiteen perusopetuksessa oppilaat saavat valmiuksia itseilmaisussa, ja opintojen kautta heillä on mahdollisuus myös hakeutua taiteenalan ammatilliseen ja korkeasteen koulutukseen (Opetushallitus, 2023). Oppilaitosten tulee hakea oikeutta antaa taiteen perusopetusta.

Pegasos-Runoratsu hankkeessa taiteen perusopetusta oli pedagoginen oppilas- ja opetustyö, jonka keskiössä oli taideoppilaitosten nuoret oppilaat. Katsojana oleminen ja työpajat ovat taas sitä työtä, jota oppilaitokset tekevät taiteen perusopetuksen antamisen ulkopuolella lastenkulttuurin edistämiseksi ja niiden lasten huomioimiseksi, joilla ei ole mahdollisuutta osallistua varsinaiseen opetukseen. Kohderyhmänä eivät kuitenkaan olleet yksioimaan he, vaan kaikki lapset. Konserttielämys oli yhteisöllinen, koko kohderyhmän kattava syvennetty taidekokemus

Musiikki on yksi yhdeksästä taiteenalasta, jotka on nimetty 2017 taiteen perusopetuksen perusteissa. Musiikkia voi taiteen perusopetuksessa opiskella joko laajan tai yleisen oppimäärän mukaan. Molempien oppimäärien opinnot luovat edellytykset musiikin harrastamiseen ja hyvän musiikkisuhteen syntymiselle. Opintojen edetessä oppilas oppii tunnistamaan musiikilliset vahvuutensa ja löytää omat tapansa ilmaista itseään. (Opetushallitus, 2023).

4.1 Taiteen perusopetus

Keravalla taiteenperusopetusta toteuttaa Keravan musiikkiopisto, Keravan tanssiopisto, Keravan kuvataidekoulu ja Vekarateatteri. Näistä kaksi ensimmäistä on kuulunut taiteen perusopetuksen valtionosuuksina ja kaupungin avustuksina saadun tuen piiriin jo pitkään. Kuvataidekoulu vuodesta 2020 ja Vekarateatteri vuodesta 2021. Kuvataidekoululla, musiikkiopistolla ja tanssiopistolla on taustalla jo pitkään jatkunut yhteistyö. Siihen kuuluu mm. Taidepäiväkoti Konsti, yhteisiä opetusryhmiä, kuten kuvatanssi ja kuvismuskari sekä periodeittain toteutettavia kursseja kuten musikaalikurssi ja pelintekoryhmä. Oppilaitokset ovat olleet yhdessä mukana myös erilaisissa hankkeissa ja esityksissä, sekä järjestävät vuosittain yhteisen Kipinä! -tapahtuman, joka on avoin tapahtuma, jossa esitellään taiteen perusopetusta Keravalla. Lisäksi

oppilaitosten rehtorit tapaavat säännöllisesti ja pyrkivät tekemään hallinnollista vaikuttamistyötä suhteessa päättäjätahoihin.

Keravan kuvataidekoulun kannatusyhdistys ry perustettiin vuonna 1982, ja kuvataidekoulu käynnisti toimintansa vuonna 1983. Yhdistys toimii voittoa tavoittelemattomana organisaationa, kuten muutkin taiteen perusopetuksen oppilaitokset Keravalla. Kuvataidekoulu tarjoaa kuvataiteen perusopetusta 0–20-vuotiaille lapsille ja nuorille, ja ryhmät kokoontuvat säännöllisesti viikoittain.

Kuvataidekoulun opettajat ovat pedagogisesti koulutettuja kuvataideopettajia, joista kaikki ovat myös ammattitaiteilijoita. Tämä takaa opetuksen laadukkuuden ja monipuolisuuden. Opetus kuvataidekoulussa on suunniteltu tavoitteelliseksi, vuodesta toiseen eteneväksi ja laaja-alaiseksi, mahdollistaen oppilaiden vapaan ilmaisun kehittymisen.

Keravan kuvataidekoulu noudattaa laajaa oppimäärää, mikä tarkoittaa, että opetus kattaa monipuolisesti erilaisia kuvataiteen osa-alueita. Oppilaiden opintojen edetessä he saavat syventävää osaamista ja pääsevät tutustumaan eri taiteen ilmaisumuotoihin.

Kuvataidekoulussa on noin 300 oppilasta ja 5 opettajaa. Kuvataidekoulun toiminta on sitoutunut edistämään taiteen ja luovuuden merkitystä lasten ja nuorten elämässä sekä tarjoamaan laadukasta kuvataideopetusta kasvun ja kehityksen tueksi. (Keravan kuvataidekoulu 2023, <http://keravankuvataidekoulu.fi>)

Keravan musiikkiopisto vuonna 1978 perustettu musiikkiopisto on kasvanut vuosien varrella vakiintuneeksi oppilaitokseksi, ja sen voittoa tavoittelematon ylläpitäjä, Keravan musiikkiopiston kannatusyhdistys ry, on sitoutunut tarjoamaan laadukasta taiteen perusopetusta alueen lapsille ja nuorille.

Musiikkiopiston toimintaa ohjaava strategia, joka korostaa yhteistyön merkitystä ja visiota "Yhdessä soiva Kerava", on luonut puitteet monipuoliselle ja laadukkaalle opetukselle. Strategian perusajatuksena on elävä, nykyaikainen toimintakulttuuri, joka kuitenkin ammentaa voimaa perinteestä.

Oppilaitoksen rooli kulttuurin edistäjänä näkyy konkreettisesti sen aktiivisena konserttitoimintana. Musiikkiopisto järjestää vuosittain noin 100 konserttia, jotka eivät ainoastaan tarjoa oppilaille mahdollisuuden esiintyä, vaan myös rikastuttavat koko paikallista kulttuurielämää. Näissä tapahtumissa musiikkiopisto toimii paikallisesti merkittävänä tapahtumatuottajana.

Yhteistyö on musiikkiopistossa keskeisellä sijalla, ja tämä näkyy vahvasti erilaisina yhteistointamuotoina päiväkotien, koulujen, kirjaston, vanhainkotien ja seurakunnan kanssa. Tällainen verkostoituminen on erityisen tärkeää, kun pyritään luomaan yhteisöllinen ja kannustava ympäristö, joka tukee musiikin opiskelua ja harrastamista kaikenikäisille.

Päiväkotiyhteistyö on erityisesti korostunut musiikkiopiston toiminnassa, ja musiikkileikkikoulu toimii aktiivisesti yli 20 päiväkodissa. Lisäksi täydennyskoulutus päiväkotihenkilöstölle sekä erilaiset tapahtumat, kuten Eskareiden laulajaiset, osoittavat musiikkiopiston sitoutumisen varhaiskasvatukseen ja yhteistyöhön nuorten musiikin harrastajien parissa.

Yhteistyö Keravan kaupungin kanssa on olennainen osa musiikkiopiston toimintaa. Musiikkiopisto ei ole vain oppilaitos vaan aktiivinen osa kaupungin kulttuurielämää, tuoden musiikin iloa ja osaamista laajemman yleisön saataville. (Keravan musiikkiopisto 2023, <http://keravanmusiikkiopisto.fi>)

Keravan tanssiopisto on vuonna 1979 perustetun Keravan tanssiopiston kannatusyhdistys ry:n ylläpitämä tanssin perusopetusta ja syventävää opetusta tarjoava oppilaitos. Se noudattaa Opetushallituksen vahvistamien taiteen perusopetuksen laajan ja yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteita.

Tanssiopistossa opiskelee noin 700 oppilasta, ja opetusta antaa kokenut ja ammattitaitoinen opettajakunta, johon kuuluu 17 opettajaa. Oppilaitoksen toiminta perustuu avoimuuteen ja kaikenikäisten oppilaiden tanssiharrastuksen tukemiseen. Oppilaiksi otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä, mikä mahdollistaa tasapuolisen pääsyn tanssiopiston tarjoamaan opetukseen. Tanssiopistossa on tarjolla laaja kirjo erilaisia tanssilajeja, yli 20 erilaista, jotka kattavat niin klassisen baletin, nykytanssin kuin jazzin opetuksen. Tämä monipuolisuus antaa oppilaille mahdollisuuden löytää ja kehittää omaa tanssi-identiteettiään ja ilmaisuaan eri tyyllilajien parissa.

Keravan tanssiopisto tarjoaa oppilailleen inspiroivaa ja kannustavaa opetusta, joka tukee tanssiharrastuksen monipuolista kehittymistä. (Keravan tanssiopisto 2023)

Vekara Teatteriyhdistys ry Keravalla toimiva opetusteatteri, joka on perustettu 1990.

Vuonna 2021 Vekarateatteri aloitte taiteenperusopetuksen oppilaitoksena. Vekarateatteri noudattaa taiteen perusopetuslain mukaista laajan oppimäärän opetussuunnitelmaa ja tarjoaa taiteen perusopetusta teatteritaiteessa. Oppilaiden opintojen tavoitteena on saavuttaa monipuolinen käsitys teatterin maailmasta sekä kehittää taitojaan erityisesti soveltavassa teatterissa ja esitystaiteessa.

Laaja oppimäärä antaa mahdollisuuden syventyä eri osa-alueisiin teatteritaiteessa, kuten näytelmiseen, ohjaukseen, lavastukseen ja esiintymiseen. Opiskelijat saavat kokonaisvaltaisen käsityksen teatterin monimuotoisuudesta ja oppivat soveltamaan taitojaan luovasti erilaisissa esitystaiteen konteksteissa.

Vekarateatterin opetuksessa korostetaan erityisesti soveltavan teatterin ja esitystaiteen merkitystä. Tämä antaa oppilaille mahdollisuuden harjoitella luovaa ilmaisua ja käyttää taiteellista ilmaisua erilaisten esitysmuotojen kautta. Opiskelijat pääsevät kokeilemaan erilaisia rooleja ja ilmaisumuotoja, mikä tukee heidän henkilökohtaista taiteellista kasvuaan. (Vekarateatteri, 2023, <https://vekarateatteri.fi>).

Taidepäiväkoti Konsti on Keravan Taidepäiväkotiyhdistys ry:n vuonna 1995 perustama yksityinen päiväkotitoiminta. Taidepäiväkotiyhdistyksen perustivat Keravan musiikkiopisto, tanssiopisto ja kuvataidekoulu tarjotakseen keravalaisille perheille laadukasta, yksilöllistä varhaiskasvatusta sekä monipuolista tekemistä ja kokemista lapsen hoitopäivän aikana. Lapsi saa tutkiskella elämyksellisesti eri taiteen lajeja juuri silloin kun on virkeimmillään. Konstissa lapsen kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä tuetaan elämysten kautta integroimalla musiikki, kuvataide sekä tanssi ja liikunta lapsen jokapäiväiseen arkeen ja leikkiin. Päiväkodin henkilökunta suunnittelee ja toteuttaa taidekasvatusta yhteistyössä Keravan taideoppilaitosten opettajien kanssa. (Taidepäiväkoti Konsti 2023)

Mukaan yhteistyökumppaniksi Pegasos-Runoratsu hankkeeseen valikoitui kuvataidekoulu ja tanssiopisto, koska vastaavaa yhteistyötä oli tehty jo aiemmin, ja Vekarateatteri ei tässä vaiheessa ollut vielä taiteen perusopetuksen oppilaitos.

4.2 Taiteidenvälisyys ja monitaiteisuus

Suomalainen asiasanasto ja ontologiapalvelu Finto määrittelee taiteidenvälisyyden tarkoittavan eri taiteenlajien vuorovaikutusta. (finto.fi. 2023)

Kirjoitustyöni alussa pohdin termejä "taiteidenvälisyys" ja "monitaiteisuus". Olen käyttänyt niitä puhekielessä syventymättä sen enempää sanojen eroihin tai yhtäläisyyksiin. Laura Nikola määrittelee taiteidenvälisyyttä kirjassaan Taiteiden välistä – Taideaineintegraation tarkastelua pedagogisen projektin kautta (Nikola, 2012). Hänen näkemyksensä mukaan taiteidenvälisyys on keskustelua taiteiden välillä, jolloin toinen taiteen laji voi tuoda syvyyttä toisen taiteen lajin sisältöihin ja sitä kautta myös ymmärrykseen. Samaa asiaa voidaan käsitellä eri taitein.

Kysyin asiasta haastatteluissa ja lisäksi päätin tehdä myös lähipiirin kollegoilleni pienen kyselyn siitä, miten he määrittelisivät taiteidenvälisyyden ja monitaiteisuuden sekä miten he erottavat sanat toisistaan. Lähetin heille WhatsApp-viestin, jossa kerroin kirjoittavani opinnäyte-työtä aiheesta ja pyysin työtäni varten vapaamuotoisesti kirjoittamaan, miten he käsitteet määrittelisivät. Sain WhatsAppin kautta vastauksia kuusi ja haastattelujen kautta viisi. Kaikissa toistui sama. Monitaiteisuus käsitettiin eri taiteenlajeja yhdistelevänä, kun taas taiteidenvälisyys koettiin vuoropuheluna taiteiden välillä.

Lapsi on monitaiteinen, pedagogiikka on taiteidenvälistä. (Soili Perkiö, Säveltäjä ja musiikkikasvattaja. 2023)

Monitaiteinen tarkoittaa eri taiteidenlajeja yhdistävää. Esim. musiikkia, kuvataidetta, tanssia ja runoutta. Näin esim. pedagogisesti ajattelisin.

Taiteidenvälisyys: eri taiteenlajit keskustelevat toistensa kanssa, kuvataiteesta syntyy musaa, musasta liikettä jne.

(Johanna Hallikainen, Varhaisiän musiikinopettaja ja pianonsoitonopettaja. 2023)

Monitaiteinen tuo mieleen eri taidemuotojen yhdistämistä esim. samaan teokseen. Taiteidenvälisyydestä tulee enemmän mieleen ”vuoropuhelu” eri taidemuotojen kanssa.

(Laura Tarvonen, varhaiskasvatuksen erityisopettaja. 2023)

Monitaiteinen – herkistää taiteen kokijan sulavasti eri taiteenmuodoille ja taiteenlajeja esteettisesti yhdistäen.

Taiteidenvälisyys– eri taiteenlajit yhdistyvät taiteellisen toiminnan sisällä, taiteenlajien eri työtapoja yhdistetään ja nähdään, että taide on moninaista ja vuoropuhellevaa.

(Riikka Rauhala, Yhteisömuusikko ja varhaiskasvatuksen opettaja. 2023)

Pitääkö taiteenalojen olla samanlaisia tai samanmielisiä voidakseen resonoida tavoilla, jotka voisivat tuottaa jotain mahdollisesti mielenkiintoista? Näin pohtii Assi Karttunen artikkelissaan Monialaisuus, taiteidenvälisyys ja etiikka Taideyliopiston yliopistopedagogiikassa. Taiteidenvälinen yhdessä tekeminen tuo nopeasti ja konkreettisesti esiin ne alueet, joissa meillä on eniten avattavaa kokonaan toista alaa ja toisenlaista koulutustaustaa edustavalle taiteen

osaajalle. Esimerkiksi musiikilla ja tanssilla on paljon jaettavaa, kun ajattelee vaikkapa sanastoja, jonka voi toteuttaa sekä liikkeenä että äänenä. (Karttunen. Monialaisuus, taiteidenvälisyys ja etiikka Taideyliopiston yliopistopedagogiikassa)

Suomen musiikkikasvatuskentällä merkittävät musiikkikasvattajat Markku Kaikkonen, Soili Perkiö ja Terhi Oksanen kirjoittavat Orff Ops- Musiikkipedagogiikan koulutusohjelman opetussuunnitelmassa taiteenalojen yhdistämisestä, että aktiivisen, eri taiteenaloja integroivan kokemuksen kautta voidaan luodaan elävä, omakohtainen kiinnostus musiikkiin, tanssiin, kuvaan, runoon, tarinaan ja draamaan, Tavoitteena on laajentaa ja vahvistaa elämystä sekä taiteen omakohtaista kokemista jokaisen oppijan omista lähtökohdista käsin. Eri taidemuotojen yhdistäminen rikastuttaa aistikokemuksia ja kehittää monipuolisia taiteellisia valmiuksia. (Orff-Ops.2018)

5 AINEISTOANALYYSI

Tarkastelin Pegasos-hanketta dokumentoidun aineiston pohjalta. Minulla oli käytössäni palaverien pöytäkirjat, harjoitusaikataulut, videoita ja kuvia harjoituksista, eri henkilöiden välillä käytyä sähköpostia, lapsiryhmien henkilökunnalle tehty kysely ja video lopullisesta esityksestä. Lisäksi nostan esiin opinnäytetyötäni varten tehdyistä haastatteluista esiin nousseita asioita hankkeesta ja oppilaitosten välisestä yhteistyöstä.

5.1 Kyselyn tulokset

Lapsiryhmien henkilökunnalle tehtyyn kyselyyn vastauksia tuli kaksikymmentä neljä. Kyselyyn oli vastattu anonyymisti. Osa kysymyksistä olivat sellaisia, joista vastausvaihtoehto valittiin yhden ja viiden väliltä. Yksi tarkoitti täysin eri mieltä ja viisi taas täysin samaa mieltä. Osa kysymyksistä oli taas avoimempia, joihin vastauksen sai kirjoittaa omin sanoin. Vastaajista kaksikymmentä oli varhaiskasvatuksen henkilöstöä, yksi esiopetuksesta ja 3 perusopetuksesta. Kaikkien vastaajien mielestä ilmoittautuminen konserttiin oli sujuvaa. Kyselystä kävi ilmi, että lapset pitivät kokonaisuudesta ja sen sisältö koettiin kiinnostavaksi. 77 prosenttia vastaajista oli antanut arvosanaksi viisi, kun kysymyksenä oli kuinka hyvin tapahtuma tuki opetussuunnitelman tavoitteita. Kaikki vastaajat kokivat, että tapahtuman sisältö oli ikäryhmälle sopivaa. Tässä kysymyksessä vastaukset jakautuivat nelosen ja vitosen välille. Ryhmien kasvattajat kuvasivat konserttia lapsille lumoavaksi esitykseksi. Lapset näkivät muita lapsia esiintymässä, ja pystyivät ehkä sitä kautta eläytymään konserttiin.

”Monipuolinen sisältö, tanssiesitykset pitivät mielenkiintoa yllä loppuun asti. Erityisesti noidan tanssi jäi lasten mieleen ja sitä esitettiin täällä päiväkodillakin useaan otteeseen.”

”Laulut olivat mieleenpainuvia, samoin tanssit. Erilaiset soittimet olivat lapsista mielenkiintoisia.”

”laulut tuttuja työpajakonsertista, animaatiot kiinnostavia, tanssijat naulitsivat pienet penkkeihin.” (Anonyymi palautekysely lapsiryhmien opettajille. 2022)

Kohta, jossa kysyttiin kehitysehdotuksia, oli saanut kaksi vastausta. Toinen oli neutraalin kiittävä, mutta toisessa oli mainittu, että konsertti oli liian pitkä, ja osa lauluista oli pelottavia. Avoimeen palautteeseen oli vastauksia tullut kaksitoista. Kahdessa palautteessa oli maininta käytännön järjestelyjen epäonnistumisesta, kuten bussiaikatauluista ja odottamisesta.

”Olisi helpottanut siirtymää jos konserttisaliin olisi päässyt aikaisemmin. Oli monelle liian pitkä aika odottaa käytävällä saliin pääsyä. Saliin pääsi n.5min ennen esitystä. Menobussit pystyi sopimaan oman talon kesken hyvin, mutta paluu busseissa oli myös muita päiväkoteja. Eli hyvin paljon liikaa ihmisiä.” (Anonyymi palautekysely lapsiryhmien opettajille. 2022)

Vaikka salitekniikan ja Keuda-talon vahtimestarin kanssa oli suunniteltu tarkasti, miten isot lapsiryhmät saadaan riisumaan ja pukemaan rauhassa omissa tiloissaan marraskuussa, oli valittavasti osa ryhmistä silti joutunut odottamaan aulassa konsertin alkua. Tähän vaikutti myös se, että toisen aamupäivän aikana konsertteja oli peräkkäin kolme. Eli tilassa piti huomioida niin lähtevät, kuin tulevatkin lapset. Kauimpaa tulevat päiväkodit käyttivät liikkumisessa kaupungin sisäistä bussia. Paluubussien aikataulu oli osunut niin, että bussi oli ollut valtavan täynnä lapsia. Muilta osin palaute oli kiittäväää.

”Aivan mieletöntä, että lapsilla on mahdollisuus osallistua tällaiseen kulttuurielämykseen ILMAISEKSI. Näin lapsen oikeuksien intohimoisena edistäjänä iso hattunosto tälle työlle. Kiitos!” (Anonyymi palautekysely lapsiryhmien opettajille. 2022)

Ilmaista konserttitarjontaa on Keravalla jonkin verran, mutta se ei tavoita kaikkia lapsia. Koska konsertit oli ”markkinoitu” suoraan päiväkodeille ja kouluihin, tavoitettiin merkittävästi enemmän lapsia, kuin esimerkiksi muissa lapsille avoimissa tapahtumissa koulu- ja päiväkotiajan ulkopuolella. Vaikka Ahosen sävellykset olivat vanhoja, olivat ne kestäneet hyvin aikaa. Osa lauluista oli jopa äärimmäisen ajankohtaisia, kuten Merenneidon hätäkello, joka kertoo merien saastumisesta.

”Oli lapsille upea elämys. Monille ensimmäinen kerta konsertissa”.

”Upea esitys, hieno teos. Soittajia näkyvissä, lapsia ja nuoria soittajina. Huumoria, väriä, vauhtia ja kauneutta. Moni-ilmeinen ja mielenkiintoinen.”

”Lapset esiintymässä, esitys oli rytmitetty hyvin, visuaalinen ja kaikin puolin luova kokonaisuus.”

”Aivan ihana sukellus lastenlaulujen tarinoihin. Kuvat, tanssi ja muu visualisointi olivat upeita ja lapset jaksoivat kuunnella ja keskittyä hyvin koko konsertin.”

(Anonyymi palautekysely lapsiryhmien opettajille. 2022)

5.2 Haastattelun tulokset

Opettaja- ja rehtorihaastattelut toteutettiin syyskuun 2023 aikana Keravalla. Haastateltavina oli Keravan kuvataidekoululta opettaja Eevi Kilponen ja rehtori Heidi Savilakso-Saatsi, Tanssiopistolta opettaja Taru Salminen ja Rehtori Irmeli Toivainen, Musiikkiopistolta rehtori Nina Rissanen ja opettaja Tiina Aho-Erola. Keravan kulttuuripalvelupäällikkö Saara Juvosen haastattelu toteutettiin 1. marraskuuta 2023.

Pyrin siihen, että haastattelut toteutuisivat rauhallisessa ja kiireettömässä ympäristössä. Lähes kaikissa haastatteluissa tämä onnistuikin. Kaikki haastateltavat olivat minulle entuudestaan tuttuja, joten keskustelu oli hyvinkin luontevaa.

Kysymyksiä oli kirjattuna neljä, mutta keskustelu rönsyili kaikkien kanssa aiheen ympärillä. Etukäteen kirjatut kysymykset olivat

1. Miten määrittelisit taiteidenvälisyyden ja monitaiteisuuden?
2. Miten taiteidenvälisyys toteutui Pegasos-hankkeessa?
3. Mitä toimivia yhteistyömalleja keravalaisilla taideoppilaitoksilla jo on?
4. Miten taiteidenvälisyyttä voitaisiin kehittää keravalaisen taideoppilaitosten välillä?

Nauhoitin haastattelut kännykälläni ja litteroin ne tietokoneelle word-tiedostoon. Kun kaikki haastattelut oli litteroitu, tulostin tiedoston ja merkitsin siihen värillisten tussien avulla aihepiireittäin asioita, jotka kokosin vastaamaan kysymyksiäni.

Koska halusin laajemmin aineistoa kohtaan 1 täydensin teemahaastattelua vielä pienellä kyselyllä, jonka toteutin WhatsAppissa. Siinä kysyin kollegoiltani ja ihmisiltä, joiden kanssa olen työskennellyt määrittelemään taiteidenvälisyyden ja monitaiteisuuden. Käytin näitä vastauksia myös kappaleessa 2.7. Monitaiteisuus määriteltiin haastatteluissa esimerkiksi näin.

”Mä koen esimerkiksi kuvataiteessa sen monitaiteisuuden jo vähän niinku norma... Ne jotenkin limittyvät mun mielestä koko ajan vähän toisiinsa. Se on sellaista aaltoliikettä enempi vähempi välillä...” (Savilakso-Saatsi. 2023)

”Tykkään hirveästi siitä monitaiteinen sanasta koska se mun mielestä enemmän kuvaa kuin taiteidenvälisyys. Koen että se taiteidenvälisyys on sellainen, että siinä pysyy ne kategoriat erillään. Monitaiteinen kuvaa enemmän mun ajattelumaailmaa mitä se voi olla. Tanssi on automaattisesti monitaiteinen. Ja aika monet muutkin taiteenalat pitävät sisällään sen monitaiteisuuden. Et miten me halutaan sitä nähdä ja ruokkia ja antaa sille tilaa, niin se on se kysymys siinä kokonaisuudessa.” (Toiviainen. 2023)

Haastateltavat olivat sitä mieltä, että hankkeen lopputulos oli onnistunut.

”Ehkä se ensimmäinen onnistuminen oli, että tavoitettiin niin laajalti tiettyjä ikäluokkia lapsissa katsojina. että ei pelkästään se näkyvyys, vaan ylipäättänsä että voi tarjota lapsille tällaisen monitaiteellinen kulttuurielämyksen, niin se on mun mielestä aina tärkeä asia. että ehkä se oli kuitenkin se kaikkein suurin onnistuminen.” (Rissanen. 2023)

Myös se oli kivaa, että Raimo Ahonen oli siinä mukana. Se oli myös mun mielestä onnistuminen, että me saimme säveltäjän sinne mukaan ja siihen tuli semmoinen vuorovaikute molemmin puolin. (Rissanen. 2023)

Koettiin kuitenkin, että monitaiteisuus ei siinä toteutunut parhaalla mahdollisella tavalla. Syitä tähän oli kiireinen aikataulu ja resurssien puute. Yhteistyö olisi tullut aloittaa jo projektin suunnitteluvaiheessa. Tällöin monitaiteisuus olisi toteutunut myös pedagogisesta näkökulmasta. Pedagoginen näkökulma olikin hankkeessa yksi mielenkiintoisimmista. Aloitin haastattelut kysymällä ensin taiteidenvälisyyden ja monitaiteisuuden määrittelemisestä. Tätä kautta haastattelussa oli luontevaa siirtyä siihen, että toteutuivatko nämä hankkeessa. Haastateltavat olivat yhtä mieltä siitä, että vaikka hanke sinällään toteutui hienosti, ei prosessi ollut monitaiteinen. Keskustelusta löytyi myös ratkaisuja tähän. Aikatauluttaminen ja isommat resurssit olisivat mahdollistaneet enemmän suunnittelu-aikaa ja yhdessä tekemistä.

”..Olisin toivonut siitä (Pegasos hankkeesta) monitaiteisempaa. Jos olisi ollut enemmän aikaa, se olisi voinut viedä sitä vielä monitaiteisempaan suuntaan. Niinmenomaan siinä tekemisprosessissa lapset...” (Kilponen. 2023)

”...Musta tuntui, että oli niin kova kiire, että me emme keskustelleet esimerkiksi tanssin kanssa mitä heillä siellä on... Et se alun suunnittelukokous missä ideoitiin oli ihan hirveen hyvä ja siinä tuli tosi kivoja ja korkealentoisia ideoita mut sit aikataulu tuli lopulta niin kiireiseksi et se ei ollut mahdollista. Ja sit musta tuntui et me täällä niinku tehtiin oma osuutemme omassa rauhassa.” (Savilakso-Saatsi. 2023)

”Mä en ehkä suhtautunut Pegasokseen monitaiteisena yhteisprojektina. Ehkä mä enemmän ajattelin että me tehdään nyt tällanen ikään kuin toisinto, esityksestä joka on joskus ollut. Päivitetään se tälle vuosikymmenelle ja jotenkin se on meil on oma osuus, teil on oma osuus tanssil on oma osuus. Ja se meni vähän sellasen duuni duuni, tehään tällainen.” (Savilakso- Saatsi. 2023)

Myös pedagoginen näkökulma nousi tätä kautta esiin. Eli toiminnasta olisi voitu tehdä myös oppilaille monitaiteisuuden kautta erilaista. Tämä olisi ehkä mahdollistanut uusia ilmaisumuotoja ja opettanut uudenlaista tulkintaa toisen taiteenlajin kautta.

...Jos meillä olis oikein ollut aikaa ja mahdollisuus siinä olisi vaikka minkälaisia hienoja semmosia tunteja pitää. Jossa ihan oikeasti oltais voitu kokeiltu sitä linnun ja jonkun soittimen yhteyttä käytännössä. Silleen se olis ollut hienoo... Mun mielestä pedagogiikka on niin moninaista, että aina on niin monta mahdollisuutta eikä ne välttämättä ole toisiaan poissulkevia ja huonoja. Mutta ne ovat erilaisia. (Kilponen. 2023)

Toimivia yhteistyömalleja nousi haastatteluissa esille paljon. Koska kaikki kolme taideoppilaitosta, joiden opettaja ja rehtori osallistuivat haastatteluihin ovat perustettu suunnilleen samoihin aikoihin, on yhteistyötä vuosien varrella kertynyt mittavasti. Näistä esimerkkeinä muun muassa kuvismuskari, kuvatanssi, pelihanke, useat hankkeet erityisoppijoiden kanssa, yhteinen Kipinää! – tapahtuma ja avoin taideleikki kirjastolla.

Lisäksi erilaiset tapahtumat ja projektit koettiin hyväksi ja palkitseviksi yhteistyön kannalta. Erityisesti oppilaat ovat nauttineet yhteisistä projekteista ja toivoteet niitä lisää.

”Mä luulen, et ne esitykset on semmoinen yhteistyön osa-alue, millä me eniten saadaan yhteistä näkyvyyttä. Tiedänkin, että meidän oppilaamme ja opiskelijat

kokee ne merkityksellisiksi. Kauheasti tuli hyvää palautetta ja toiveita siitä, että voidaanko tehdä enemmän yhteistyötä?” (Salminen. 2023)

Uusina ideoina esiin nousi yhteiset koulutukset ja virkistyspäivät, uudet hankkeet, Tpo-Gaala, ja ehkä mielenkiintoisimpana yhteistyö lopputyöntekijöiden välillä.

”Sitähän (opettajien tapaaminen) toivotaan, koska työ on aina yksinäistä. Yksinäisyys nousee meidän työhyvinvointikyselyissämmekin aina”... ”...meillä on sellainen kerran kuussa toteutuva etäopehuone teamssissa...” (Toiviainen.2023)
 ”Yhteiset kevätpäivät kerran vuodessa. Jotenkin kun tutustuis ja oma tekeminen tulisi toiselle tutuksi. Vertaisuus ja verkostoituminen on tosi tärkeää.” (Savilakso-Saatsi. 2023)

Myös yhteistyön kehittämiseen nousi uusia ideoita ja ajatuksia. Esimerkiksi yhteisopettajuus oli aihe, joka nousi useissa haastatteluissa esille. Yhteisopettajuus on kahden tai useamman opettajan tasa-arvoista yhteistyötä, jossa he vastaavat yhdessä oppilasryhmän opetuksen suunnittelusta ja toteutuksesta sekä oppimisen arvioinnista. Yhteisopettajuus ei ole tukitoimi vaan työtapaa. Opettajille yhteisopettajuus tarjoaa mahdollisuuden oppia ja saada tukea kollegoilta. (Malinen, Palmu. 2017) Haastatelluilla oli yhteisopettajuudesta vain vähän kokemuksia. Niin sanottu rinnakkain opettaminen oli tutumpaa.

”Mun mielestä yhteisopettajuus vaatii resursseja opettajalta, joilla on siis suunnitteluresursseja. Ajatus on hyvä ja mielelläni teen. Jos olisi vähän enemmän resursseja suunnitteluun, se toisi enemmän hedelmää toimintaan.” (Salminen. 2023)

Myös oppilaiden tekemästä lopputyöstä keskusteltiin. Lopputyöopinnot sijoittuvat yleensä toisen asteen opintojen 1.–3. vuoteen eli noin 16–18 vuoden ikään. (keravantanssiopisto.fi. Lainattu 21.10.2025) Musiikkiopistolla lopputyö suoritetaan enemmän yksilöllisesti. Oppilas sopii yhdessä opettajansa kanssa lopputyön ohjelmistosta, aikataulusta ja suorittamistavasta.

Lopputyö on oppilaan itsenäisesti suunnittelema ja toteuttama kokonaisuus. Se ilmentää tekiensä taiteellisia vahvuuksia ja ilmaisuvoimaa sekä osoittaa omatoimisen työskentelyn valmiuksia. Lopputyöhön ryhtyminen edellyttää oppilaalta sitoutumista lähes vuoden mittaiseen,

pitkäjänteiseen ja mahdollisimman itsenäiseen työskentelyyn. (Keravan kuvataidekoulu. loppuyöohje.2023)

”Musiikki tapahtuu esittämällä, soittamalla. Mutta meillähän on kaikissa loppu- töissä yhteissoittoakin... Meillä on solistista se soitto, niin se tulee näkymään siinä loppuyössä. Kyllähän meillä esitetään enenevissä määrin myös esimerkiksi omia sävellyksiä... ja jonkun verran on ollut niitä loppu töitä, joissa oppilas soittaa kahta soitinta.” (Rissanen. 2023)

Musiikkiopistolla loppuyötä tekevien oppilaiden opettajat kokoontuvat ennen töiden aloittamista ja keskustelevat yhdessä loppu töiden pedagogisista suuntaviivoista.

Keravan musiikkiopiston 2018 päivitetyssä opetussuunnitelman yleisessä osassa on kuvattu loppuyötä seuraavasti: ”Opintojen aikana oppilas myös suunnittelee ja valmistaa laajan oppimäärän loppuyön, joka voi muodostua erilaisista kokonaisuuksista tai keskittyä omassa soittimessa syvennettyyn osaamiseen. Myös poikkitaiteellinen, toisen taiteen perusopetuksen oppilaitoksen kanssa yhdessä valmistettu loppuyö on mahdollinen.” (Keravan musiikkiopisto, Opetussuunnitelma 2022)

Toistaiseksi musiikkiopistolta ei ole tullut vielä yhtään poikkitaiteellista tai toisen oppilaitoksen kanssa yhdessä valmistettua loppuyötä.

”Loppu töissä haluaisi kannustaa oppilaita taiteidenvälisyyteen. Kyllä mä toivoisin näkeväni sellaisen loppuyön, jossa olisi live-musiikki esimerkiksi tai vaikka projisointi jonka on tehty joku kuvisoppilas.

Tää olisi sellainen mun mielestä helppo paikka kannustaa sen ikäisiä ihmisiä, jotka on auki yhteistyölle tekemään yhdessä.” (Salminen. 2023)

Yhteisistä uusista aloituksista nousi esille oppilaitosten opettajien yhteinen toiminta. Koettiin, että ensiarvoisen tärkeää olisi luoda aluksi tuttu ja turvallinen ilmapiiri, jossa uuden luominen olisi mahdollista.

”Mä koen että meillä ollaan ihan sen alussa vasta. Et meillä on tavallaan se yhteys opettajien kesken ja valmiudet ja rehtorien puolesta ja kaikki...” (Savilakso-Saatsi.2023)

Opettajayhteistyön aloittamiselle ehdotettiin aluksi esimerkiksi yhteisiä koulutus- tai virkistyspäiviä. Paikkoja ja tilaisuuksia, joissa opettavat voisivat tavata toisiaan ja tutustua. Sitä kautta uuden yhteistyön aloittaminen helpottuisi. Tällöin myös innovointityö voitaisiin aloittaa heti alusta alkaen yhdessä, eikä vain seurata yhden ihmisen visiota tai ideaa. Myös jo olemassa olevien yhteisten tilaisuuksien, kuten esimerkiksi Kipinää! -tapahtuman yhteydessä, voitaisiin kiinnittää huomioita enemmän kaikkien oppilaitosten väliseen yhteisöllisyyteen. Eisiis vain niin, että jokainen toimija tekee omaa juttuaan omassa tilassaan.

6 KEHITTÄMISEHDOTUKSET JA YHTEENVETO

6.1 Kehittämisehdotukset

Olen koonnut opinnäytetyöni liitteeksi ns. esitteen, johon on tiivistetty kehittämisideat. Haastatteluista poiki monenlaisia kehittämis ehdotuksia taideoppilaitosten yhteistyön ja taiteiden välisyyden sekä monitaiteisuuden kehittämiseksi. Selkeänä nousi esiin myös se, että keravalaiset taideoppilaitokset ovat yhteistyössään jo varsin pitkällä verrattuna moneen muuhun paikkakuntaan. Etuna on, että Kerava ei ole liian suuri, mutta ihmisiä on kuitenkin sen verran, että harrastajia taiteen perusopetuksen oppilaitoksille riittää. Monenlaista yhteistyötä on vuosien varrella kokeiltu; Taidepäiväkoti Konsti, Taideleikki, rehtoriyhteistyö, yhteiset hankkeet, yhteiset tapahtumat sekä yhteistyössä toteutettavat oppisisällöt. Yksi kehittämis ehdotus onkin pohtia, miten tätä toimivaa yhteistyön mallia voitaisiin jakaa käyttöön myös muihin oppilaitoksiin.

”...mun mielestä me taideoppilaitokseksi tehdään harvinaisen paljon yhteistyötä. Ei muualla oo. Meillä on ainakin sellainen puheyhteys ja muutenkin kaikenlaista yhdessä tehdään.” (Kilponen. 2023)

Jos tähän ”Keravan malliin” taideoppilaitosten yhteistyöstä löytyy kiinnostuneita, uskoisin oppilaitosten jakavan ideoita ja ajatuksia yhteistyömallin siirtämiseksi myös muualle. Avainasemassa tässä ovat rehtorit ja heidän verkostonsa. Itseäni houkuttelisi tehdä aiheesta myös esimerkiksi podcast, jolloin ideaa voisi jakaa matalalla kynnyksellä muualle asiasta kiinnostuneille. Podcastissa voisimme yhdessä kertoa eri yhteistyökuvioista, niiden synnystä ja käytännön toteuttamisesta.

Kehittämisideoita ja uusia avauksia nousi muutamia. Jotta yhteistyötä voitaisiin kehittää, koettiin tärkeänä luoda mahdollisia kohtaamisen paikkoja taideoppilaitosten opettajille, joissa voitaisiin ensin tutustua ja keskustella. Konkreettisina esimerkkeinä oli **yhteiset virkistyspäivät, opettajien yhteiset koulutukset** (aiheina kaikkia taidepedagogeja koskevat sisällöt kuten esimerkiksi erityispedagogiikka, esteettömyys ja saavutettavuus taideoppilaitoksissa, moninaisuus taiteenperusopetuksessa jne.). Tanssiopistolla on ollut käytössä myös kerran kuukaudessa toteutettava ”**etäopehuone**”, jossa opettajat voivat keskustella. Tämä oli todettu toimi-

vaksi malliksi ja sitä ehdotettiin myös yhtenä esimerkkinä matalan kynnyksen opettajien tapamiselle. Itse olen valmistautunut pitämään opinnäytetyöni aiheesta esimerkiksi pieniä luentoja tai työpajoja ainakin paikallisesti

Yhteisiä projekteja on ollut useita, mutta sellaisia, joita olisi alusta asti suunniteltu yhdessä työryhmänä löytyi vain yksi. Tanssiopiston ja musiikkiopiston projekti Peikko Puks vuodelta 2003. Lisää tämän kaltaisia kaivattiin. Sellaisia, jossa jo suunnittelu- ja apurahan hakuvaiheessa olisi jokaisesta taideoppilaitoksesta osallistujia. Tällöin pystytään vielä paremmin huomioimaan jokaisen oppilaitoksen erityispiirteet ja tarpeet. Lisäksi yhdessä suunnittelu avaa uusia ovia oikeasti monitaiteelliselle ja luovalle työskentelylle ja laajentaa visiota lopputuloksesta uusiin mittakaavoihin.

Yhteisiä kursseja on parhaille oppilaitoksissa. Näistä pisimpään on toiminut kuvataidekoulun ja musiikkiopiston kuvismuskari. Ne ovat ns. vakiintuneet jo oppilaitosten opetustarjonnassa. Tämän lisäksi kuvataidekoululla ja tanssiopistolla on yhteinen kuvataiteiryhmä. Kuvataidekoululla ja musiikkiopistolla on myös meneillään pelimusa-kurssi ja musiikkiopistolla ja tanssiopistolla on meneillään musikaalikirsi. Suunnitteilla on myös mahdollisesti toteuttaa jollain aikavälillä yhteinen musikaali. Vaikka yhteisiä kursseja on jo monia, ne koettiin mielekkäiksi ja toimiviksi. Yhteinen tahtotila onkin, että yhteistä kurssitoimintaa voidaan jatkossakin ylläpitää ja kehittää.

Kysyin haastatteluissa myös haastateltavien mielipidettä **yhteisopettajuudesta**. Yhtenä ideana nousikin mahdollisuus hakea apuraha yhteiseen hankkeeseen, jossa keskiössä olisi taideopettajien työparityöskentely. Tämän tyyppinen hanke on toteutunut Keravalla vuosina 2014-2015. ONNISTU JA INNOSTU (ONNI) - Keravan taiteilijakoulutus -hankkeen tavoitteena on rakentaa toimintamalli, joka motivoi opettajia itsensä kehittämiseen vertaismentoroinnin ja opettaja-taideopettaja työparityöskentelyn avulla. (Osaava ope 2016-2017) Tässä hankkeessa taideoppilaitosten opettajat toimivat työpareina koulujen tai päiväkotien opettajien kanssa kouluissa ja päiväkodeissa.

Taideoppilaitosten lopputöiden tekijöiden ja ohjaavien opettajien välinen yhteistyö nousi ehkä kiinnostavimmaksi kehityskohteeksi.

”Niissä (lopputyöryhmät) haluaisin kannustaa oppilaita taiteidenvälisyyteen. Kyllä toivoisin näkeväni sellaisen lopputyön, jossa olisi live-musiikkiesimerkiksi tai vaikka projisointi, jonka on tehnyt joku kuviksen oppilas” (Salminen. 2023)

Tämä olisi aihe, josta voisi myös tehdä oman uuden hankkeen ja kehittää sille yhteisen mallin. Käytän esimerkkinä JaSeSoi ry:n järjestämää koulutuskokonaisuutta, joka rakentuu Orff I, Orff II ja Orff III kursseista sekä lopputyöseminaarista. Orff-kurssit ovat tarkoitettu musiikkia työssänsä käyttäville opettajille, mutta kurssien pedagoginen malli sopisi hyvin myös taideoppilaitoksille. Musiikkipedagogiikan koulutusohjelma (Orff-kurssit I, II ja III sekä lopputyöseminari) perustuu Carl Orffin ja Gunild Keetmanin kehittämään musiikkikasvatusajatteluun. Koulutuksessa saa Orff-pedagogiikkaan perustuvia käytännönläheisiä ja syventäviä ideoita musiikin opetukseen ja mahdollisuuden kehittää monipuolisesti omaa pedagogista ja musiikillista osaamista. Musiikkipedagogiikan koulutusohjelma on jaksolta toiselle etenevä ja syvenevä monipuolisen musiikkikasvatuksen kurssikokonaisuus, jonka opinnot vastaavat 20 opintopistettä. Koulutusohjelma rakentuu Orff-kurssit I, II ja III:sta sekä kurssien sisällön kokoavasta ja opiskelijan omaa pedagogista kasvua refleктоivasta lopputyöseminaarista. Lopputyöseminari on kokoava kurssi, jossa ennakotehtävien, keskustelujen, videoiden ja opetustuokioiden kautta käydään läpi opiskelijan omaa pedagogista kasvua. (Orff-ops. 2018)

Eli tästä sovellettuna ajatus, jossa oppilas opiskelee taideoppilaitoksessa perusopinnot ja syventävät opinnot ja osallistuu sitten ”lopputyöseminariin”, jossa näyttää osaamisensa ja saa opettajilta arvioinnin ja vertaispalautetta muilta oppilailta. Vaikka jokaisella taiteenalallaan on omat ominaispiirteensä, löytyy myös paljon samankaltaisuuksia. Koko lopputyön ei tarvitse olla yhteinen, vaan siitä voitaisiin toteuttaa yhdessä osia.

”Kyllä mä uskon että keskustelu ja vähän eri vinkkelistä asiaan tuleminen on aina tosi terveellistä ja toivottavasti laittaa jonkun pienen puron virtaamaan johonkin uuteen suuntaan.” (Toiviainen 2023)

Nuorten välinen yhteistyö voisi synnyttää mahdollisuuksia, jotka auttavat heitä löytämään uusia tulkinnan muotoja, käynnistämään yhteistyöprojekteja ja syventämään heidän taiteellista ilmaisuaan. Lopputyön yhteydessä ohjaavien opettajien välinen yhteistyö voisi toimia voimavarana. Jakamalla oman oppilaitoksen toimintamallin muille voitaisiin saavuttaa tuottoisia op-

pimiskokemuksia ja tutustua uudenlaisiin tulokulmiin. Esimerkiksi arvioinnista ja sen antamisesta voitaisiin jakaa rakentavia näkökulmia, jotka rikastuttavat opetuskäytäntöjä. Tämä vuorovaikutus voisi luoda vahvan perustan opetuksen kehittämislle

Monitaiteisuuden kehittämistä ja syventämistä työtapana voisi kehittää myös. Tälle oiva alusta olisi Taidepäiväkoti Konsti. Siellä toimii ja valmiiksi kuvataidekoulun, tanssiopiston ja musiikkiopiston taideopettajat yhdessä päiväkodin henkilökunnan kanssa. Jonkinlaista tämän suuntaista kehittämistyötä onkin jo kokeiltu. Kokeilussa on ollut viisivuotiaille keväällä 2022 ja 2023 toteuttu viskarikaruselli. Viskarikarusellissa taideopettajat pitivät samoille lapsiryhmille ristiin työpareina tunteja. Oli tanssikuvis, kuvismuskari ja tanssimuskari. Nämä toteutettiin kahden viikon aikana. Tavoitteena oli myös, että toiminta olisi lapsia osallistavaa ja ryhmäyttävää. Kolmesta eri ryhmästä tulevat viskarit aloittaisivat seuraavana syksynä yhdessä eskarin. Monitaiteisuuden kehittämisestä on keskusteltu taideopettajien ja henkilökunnan suunnittelupalavereissa jo vuosien ajan, mutta toimivaa mallia viskarikarusellin lisäksi ei ole vielä löytynyt. Hankkeistettuna pystyisimme kokeilemaan erilaisia malleja ilman, että se kuormittaa päiväkodin arkea. Tavoitteena olisi myös jalkauttaa taideopetus osaksi varhaiskasvatuksen arkea niin, ettei se olisi päälle liimattua, vaan osana lapsen arkea hoitopäivän aikana. Jos taideoppilaitokset hakisivat tätä varten yhdessä apurahaa, voitaisiin Konstin taideopetuksen kehittämisen lisäksi kehittää myös monitaiteisuutta taideoppilaitosten sisällä.

Viimeisenä kehitysehdotuksena tein suunnitelman toimenpiteiden toteuttamista varten. Kahdeksan kohtaisessa suunnitelmassa pyritään vuoden aikana toteuttamaan toimenpiteitä yhteistyön ja monitaiteisuuden kehittämiseksi taideoppilaitoksissa.

Kuva 4. Hypoteettinen suunnitelma yhteistyön kehittämisen jalkauttamiseksi taideoppilaitoksissa Keravalla vuonna 2024. Juuli Kammonen 2023

Kaikki kehittämissuunnitelmat pohjautuvat ulkopuoliselle rahoitukselle. Uskon, että tahtotilaa ja mahdollisuuksia jonkinlaiseen kehittämiseen olisi myös ilman ulkopuolista rahoitusta.

6.2 Yhteenveto

Pegasos-hankkeen analysointi ja haastattelut tuottivat lukuisia kehittämissuunnitelmia, ja yksi keskeinen havainto oli, että keravalaiset taideoppilaitokset ovat jo pitkällä yhteistyössään verrattuna muihin paikkakuntiin. Vaikka monipuolista yhteistyötä oppilaitosten välillä onkin jo, sitä voitaisiin myös kehittää ja jalkauttaa niin, että kaikki opettajat saisivat osallistua halutessaan. Vaikka Pegasos hanke onnistui loistavasti ja se oli yleisön näkökulmasta erinomainen, oppilaitosyhteistyössä ja monitaiteisuudessa jäi kehittämisen varaa.

”Tehtiin silleen tiukassa aikataulussa. Ehkä mä koen sillai, et se alkumöyhintä ja keskustelu jäi silleen vähän tyngäksi.” (Salminen. 2023)

Toisaalta hankkeen alussa sille asetetut tavoitteet toteutuivat, joten voimme olla varsin tyytyväisiä lopputulokseen. Isot yhteiset hankkeet tulisi suunnitella alusta asti yhdessä, jotta aikataulussa ja budjetissa pystyttäisiin huomioimaan kaikkien oppilaitosten toiveet ja tarpeet.

”Olis ollu kiva ehtiä fiilistellä niitä sillä tavalla, että sopiiko tää teidän tanssiin, haluisitteko te tähän jotain rauhallisempaa tai neutraalimpaa?” (Savilakso-Saatsi. 2023)

Itse en ehkä ennen työni kirjoittamista pystynyt objektiivisesti katsomaan hanketta. Tiedostin kyllä sen ongelmakohdat, mutta pääällimmäisenä oli koko ajan positiivinen kokemus projektista. Tähän vaikuttaa tietysti katsantakulma.

Yhteistyötä taideoppilaitoksissa on kokeiltu monin tavoin, kuten Taidepäiväkoti Konstin, yhteisten hankkeiden ja tapahtumien sekä oppisisältöjen yhteistyön kautta.

Yksi kehittämis ehdotuksista onkin jakaa toimivaa yhteistyömallia muihin oppilaitoksiin, mikä voisi tapahtua esimerkiksi rehtoreiden verkoston tai vaikka podcastin avulla. Yhteisten projektien suunnittelussa korostetaan tarvetta ottaa kaikki taideoppilaitokset mukaan jo hankkeen alkuvaiheessa, jotta jokaisen erityispiirteet ja tarpeet huomioidaan paremmin. Tavoitteena on edistää monitaiteellista ja luovaa työskentelyä.

Lisäksi ehdotetaan uusia kohtaamisen paikkoja taideoppilaitosten opettajille, kuten yhteisiä virkistyspäiviä ja koulutuksia. Myös etäopehuoneen kaltaiset virtuaaliset foorumit voivat toimia hyvin.

Ennako-oletukseni taideoppilaitosyhteistyöstä Keravalla vastasi paljolti sitä, mikä haastatte- luissa nousikin esille. Koska olen itse toiminut jo pitkään aktiivisena opettajana erilaisissa yhteistyöprojekteissa ja koen oppilaitosyhteistyön rikastuttavan vahvasti lasten ja nuorten taitei- lijuutta ja taiteen kokijana olemista, oli aihe minulle tärkeä, ja halusin jakaa sen myös muille. Ajatukseni siitä, että tehdään yhteistyö näkyväksi myös oppilaitosten sisällä ja niiden ulko- puolelle. Esimerkiksi uskoisin, että tekemällä yhteistyötä saamme näkyvyyttä paremmin kai- kille oppilaitoksille.

Yhteistyön tarkastelu, keskustelu ja ideointi vapaasti ilman aikataulua ja painetta toi esille hienoja uusia ajatuksia yhteisestä tekemisestä. Jotta ideointityötä ja keskustelua voitaisiin jatkaa, pitäisi tälle kaikelle varata aikaa ja resursseja. Haastatteluihin osallistuneet rehtorit ja opettajat ovat kaikki mukana aktiivisesti oman oppilaitoksensa kehittämistyössä. Tämä on kuitenkin vain pieni joukko oppilaitosten kaikista opettajista.

7 LOPUKSI

Pegasos-Runoratsu oli ensimmäinen suuri projekti, jossa tuottamisen päävastuu oli minulla. Hanke toimi monella tapaa myös opinnäytteenä siitä, mitä olin kulttuurituottajan YAMK-opinnoissani Humakissa ja työssäni Keravan musiikkiopistossa oppinut. Tuotannon vaiheet apurahahakemuksen kirjoittamisesta jälkidokumentointiin tulivat tutuiksi. Positiivisen oppimiskokemuksen tuloksena tartuin heti uuteen suureen konserttihankeeseen, joka toteutuu syksyllä 2024.

Pegasos-Runoratsu-hanke ja kerätyt haastattelut antoivat kuvan siitä, miten taiteen perusopetuksen yhteistyö toteutuu Keravalla ja millaisia kokemuksia haastateltavilla siitä oli. Haastatteluissa korostui taiteidenvälisyyden ja yhteistyön merkitys, ja ne tarjosivat konkreettisia esimerkkejä siitä, miten eri taidealojen opetusta voitaisiin kehittää. Nähtäväksi jää, miten muut innostuvat aiheestani ja miten aiheen jalkauttaminen saa tuulta alleen.

Kyselylomakkeiden avulla pyrittiin saamaan osallistujien näkökulma Pegasos-Runoratsu konsertista. Vastaukset tarjosivat arvokasta tietoa osallistujien kokemuksista ja näkemyksistä tapahtumasta. Kyselyt antoivat myös mahdollisuuden saada palautetta suoraan yleisöltä ja osallistujilta. Erityisesti lasten suoria kommentteja oli mukava kuulla.

Opinnäytetyössäni käytin hyväkseni hankkeen tuottamia asiakirjoja, kuten tapahtuman ohjelmaa, markkinointimateriaaleja ja muita kirjallisia dokumentteja. Nämä asiakirjat toimivat taustamateriaalina ja täydensivät haastattelu- ja kyselyaineistoa.

Haastattelujen avulla sain selville miten taiteidenvälisyys ja monitaiteisuus näkyvät käytännön opetuksessa ja mitä mahdollisuuksia taideoppilaitosten välisellä yhteistyöllä nähdään olevan. Haastateltavat toivat esiin konkreettisia esimerkkejä siitä, miten eri taideaineet voivat tukea toisiaan ja rikastuttaa oppilaiden kokemusta taiteesta.

Teemahaastattelut tarjosivat myös näkemyksiä siitä, mitä haasteita ja mahdollisuuksia taideoppilaitosten väliseen yhteistyöhön liittyy.

Kyselyt toimivat täydentävänä aineistona haastatteluille ja antoivat laajemman kuvan siitä, miten eri taideoppilaitokset näkevät yhteistyön mahdollisuudet ja haasteet.

Työ herätti minut ajattelemaan yhteistyön mahdollisuuksia ja monitaiteisuuden pedagogista käyttöä. Monessa kohtaa mainittiin resurssit ja niiden puute. Onko kysymys kuitenkin ennemminkin priorisoinnista ja siitä, mikä koetaan missäkin vaiheessa tärkeäksi? Haastankin itseni pitämään ääntä entisestään yhteistyön tärkeydestä, ja monitaiteisuuden mahdollisuuksista rikastuttaa lapsen luovuutta ja tulkintaa. Pieni lapsihan ei näe eikä tee rajoja taiteiden välillä. Hän toimii impulsiivien mukaan. Vasta myöhemmin aikuiset toiminnallaan asettavat rajat ja lokeroivat.

Jatkotyöskentelynä järjestän mahdollisuuden vielä yhteiselle keskustelulle taideoppilaitosten välillä. Voin alustaa heille aihetta ja kertoa työssäni nousseista haasteista ja ajatuksista. Jotta opettajat ja oppilaitokset sitoutuisivat jatkotoimintaan ja kehittämistyöhön, heidät pitää osallistaa jatkoideointiin. Ei siis pyritä kehittämään yksin vaan yhdessä.

Yhteistyö on avain menestykseen, sillä se luo vahvan siteen oppilaitosten ja niissä työskentelevien ihmisten välille ja mahdollistaa yhteiset saavutukset, jotka yksinään olisivat mahdottomia.

LÄHTEET

- Aaltio, I. (2020). Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Gaudeamus.
- Aarnos, E., & Valli, R. (2018). Ikkunoita tutkimusmetodeihin. 1, metodin valinta ja aineiston keruu: Virikkeitä aloittelevalle tutkijalle.
- Eriksson, P. & Koistinen, K. 2014. Monenlainen tapaustutkimus. Verkkojulkaisu. Kuluttaja- tutkimuskeskuksen tutkimuksia ja selvityksiä. Viitattu 19.11.2023.
- Finto, 2023. Suomalainen asiasanasto ja ontologiapalvelu. finto.fi
- Grahn, M., & Häyrynen, M. (2009). Kulttuurituotanto: kehykset, käytäntö ja prosessit. Turun yliopisto.
- Hirsjärvi, S., Remes, P., & Sajavaara, P. (1997). Tutki ja kirjoita. (22. uudistettu laitos, 2018). Helsinki: Tammi.
- Hirsjärvi, S., & Hurme, H. (2010). Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus.
- Hoffrén. (2021). Blogikirjoitus. Kulttuurituotannot yhteiskuntaa uusintamassa ja uudistamassa. Viitattu 13.10.2023. <https://www.humak.fi/blogit/kulttuurituotannot-yhteiskuntaa-uusintamassa-ja-uudistamassa/>
- Huhtaniska, T., Tirronen, J., Turunen, J., Asikainen, A., Ahlavuo, H., & Heinonen, J. (2019). Faktaa ja fiilistä tapahtumatuottajalle. E-kirja. Helsinki: Edita publishing Oy.
- Häyrynen, S. (2006). Suomalaisen yhteiskunnan kulttuuripolitiikka. SoPhi, (99).
- Juuti, P., Puusa, A. (2020) Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Helsinki: Gaudeamus.
- Iivonen, E. (2022). Jokaisella lapsella on oikeus kulttuuriin ja taiteisiin. Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto (nettisivu).
- Kaikkonen, O., Oksanen, M., & Perkiö, A. (2014). Orff Ops- Musiikkipedagogiikan koulutusohjelman opetussuunnitelma. JaSeSoi ry.
- Kallinen, T., & Kinnunen, T. (2010). Etnografia. Teoksessa J. Vuori (toim.), Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/>
- Kananen, J. (2013). Case-tutkimus opinnäytetyönä.
- Karttunen, A. Monialaisuus, taiteidenvälisyys ja etiikka Taideyliopiston yliopistopedagogiikassa.
- Keravan kasvatus- ja opetusvirasto. Hanna Sulonen. 1.11.2023
- Keravan kaupunki. (2023). Kulttuuri ja vapaa-aika. Saatavilla osoitteessa: <https://www.kerava.fi/kulttuuri-ja-vapaa-aika/kulttuuri-ja-museot/kulttuuria-keravalla/>
- Keravan kaupunginvaltuusto. (2020, 21.2.). Kaupungin strategia liitteeksi: Kulttuurin linjaukset vuosille 2020-2025, §59.
- Keravan kuvataidekoulu. (2018). Opetussuunnitelma. Viitattu 9.10.2023. https://keravankuvataidekoulu.fi/wp/wp-content/uploads/2018/07/OPSvalmis_14.6.2018.pdf
- Keravan musiikkiopisto. Kuva-arkisto 2015-2023.
- Keravan musiikkiopisto. (2018). (päivitetty 2022). Opetussuunnitelma. Viitattu 9.10.2023. https://www.keravanmusiikkiopisto.fi/wp-content/uploads/2023/06/KERAVAN_MUSIIKKIOPISTON_OPETUSSUUNNITELMA_14042022.pdf
- Keravan musiikkiopisto. Strategia 2020-2025.
- Keravan Tanssiopisto. (2018). Opetussuunnitelma. Viitattu 10.10.2023. https://keravantanssiopisto.fi/wp-content/uploads/2021/09/OPS2018_laaja2021.pdf
- Keravan tanssiopisto. (2023). Nettisivu. Viitattu 21.10.2023. <https://keravantanssiopisto.fi/>
- Koppa.jyu.fi. 8.9.2023 Tapaustutkimus. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/tapaustutkimus>

- Lastenkulttuuri.fi. (2023). Lapsella on oikeus kulttuuriin ja taiteeseen. <https://lastenkulttuuri.fi/lapsella-on-oikeus-kulttuuriin-ja-taiteeseen/>
- Lastenkulttuuri.fi. (2023) Lapsen oikeuksien viikolla vaaditaan lapsen osallisuutta taiteeseen. Minna Haveri <https://lastenkulttuuri.fi/lapsen-oikeuksien-viikolla-vaaditaan-lapsen-osallisuutta-taiteeseen/>
- Lastenkulttuurin laatukäsikirja. Uusi laitos 2022: Toim. Venäläinen, Mäkinen, Pajunen-Kyyräinen, Leisiö, Valta ja Viljanen. Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto
- Linnapuomi, Aura. 2020. SAAVUTETTAVUUSOPAS lastenkulttuurikeskuksille ja taiteen perusopetuksen oppilaitoksille. Sata 2. saavutettava taidekasvatushanke. https://lastenkulttuuri.fi/wp-content/uploads/2020/03/sata2_opas_web1.pdf
- Malinen, O, Palmu, I. Näkökulmia yhteisopettajuuteen. Oppimisen ja oppimisvaikeuksien erityislehti, 2017, Vol. 27, No. 3 © Niilo Mäki -säätiö
- Maijanen, H., & Haikara, P. (2014). *Kumppanuuskäsikirja – näkökulmia monitoimijaisen yhteistyön kehittämiseen.
- Muotoilu.info. (2023) Teemahaastattelu tutkimusmenetelmänä. (Haettu 8.9.2023) <http://www.muotoilu.info/index.php/tutkiva-muotoilu/metodit/teemahaastattelu-tutkimusmenetelmana/>
- Nikola, L. (2012). Taiteiden välistä – Taideaineintegraation tarkastelua pedagogisen projektin kautta.
- Ojasalo, Katri, Moilanen Teemu & Ritalahti, Jarno 2014. Kehittämistyön menetelmät. Uudella osaamisella liiketoimintaan. Helsinki: Sanoma Pro Oy
- Opetus ja kulttuuriministeriö. 2023. Kulttuurin saavutettavuus ja moninaisuus. (Haettu 15.9.2023)
- Opetus ja kulttuuriministeriö. 2023. Taide- ja kulttuurikasvatus- ja opetus ja taiteen perusopetus. (Haettu 3.9.2023)
- Opetushallitus. 2023. Taiteen perusopetus. Haettu 15.9.2023
- Opetushallitus. 2023. Lapsen osallisuus. Haettu 19.11. <https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvattajat/lasten-osallisuus>
- Oppariapu. (2023, syyskuu 8). Tapaustutkimus. Haettu 12.9.2023, osoitteesta <https://oppariapu.wordpress.com/tapaustutkimus/>
- Osaava ope 2017-2018 hanke. Nettisivu. (Haettu 21.10.2023) <https://osaava-kerava.purot.net/>
- Palonen, M., & Kylmä, J. (2022). Avoin haastattelu ja teemahaastattelu aineistonkeruumenetelminä laadullisessa hoitotieteellisessä tutkimuksessa. Lainattu 12.10.2022.
- Piekkari, Rebekka & Welsh, Catherine 2020. ”Oodi yksittäistapaustutkimukselle ja vertailun moninaiset mahdollisuudet” teoksessa Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Toim, Puusa, Anu & Juuti, Pauli 2020. Gaudeamus Oy: Tallinna 2020.
- Peltola-Kiviniemi, J. (2021). Tuottajat taiteen perusopetuksen esittävän taiteen oppilaitoksissa: malli Tanssistudio Jamille.
- Päiviö-Häkämies, Laura. (2023) Opinnäytetyötä tukeva videopankki. Humak
- Ruusuvirta, M., Renko, V., & Luonila, M. (2022). Kuntien kulttuuritoiminnan nykytila ja tarpeet.
- Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto. (2021). Kulttuurikasvatussuunnitelma.
- Saksala, E. (2015). Tuottajan käsikirja. E-kirja. Helsinki: Like.
- Sarajärvi, A., & Tuomi, J. (2018). Laadullinen tutkimus ja sisältöanalyysi. Uudistettu laitos. E-kirja. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Ruokonen, I. (2022). Ilmaisun ilo. Ps kustannus.
- Taidepäiväkotikonsti. 2023. Nettisivu. Viitattu 20.11.2023. <https://www.taidepaivakotikonsti.fi/konsti-info.html>

Haastattelut (Haastattelijana kaikissa Juuli Kammonen)

Tiina aho-Erola, Opettaja, Keravan musiikkiopisto 20.10.2023

Nina Rissanen, Rehtori, Keravan musiikkiopisto 11.10.2023

Eevi Kilponen, Opettaja, Keravan kuvataidekoulu 27.9.2023

Heidi Savilakso-Saatsi. Rehtori. Keravan kuvataidekoulu 20.9.2023

Taru Salminen. Tanssiopettaja ja koreografi. Keravan tanssiopisto 27.10.2023

Irmeli Toiviainen, Rehtori, Keravan tanssiopisto 9.10.2023

Saara Juvonen, Kulttuuripalvelupäällikkö, Keravan kaupunki 1.11.2023

WhatsApp kysely

Soili Perkiö, säveltäjä ja musiikinopettaja 27.11.2023

Laura Tarvonen, Varhaiskasvatuksen erityisopettaja 22.9.2023

Johanna Hallikainen, Varhaisiän musiikinopettaja, pianonsoitonopettaja 22.9.2023

Riikka Rauhala, Varhaiskasvatuksen opettaja, yhteisömuusikko 21.9.2023

LIITTEET

1. Käsiohjelma
2. Kehittämisisideat-esite
3. Kyselylomake 2022
4. Pegasos- Keski-Uusimaa 1990
5. Pegasos Keski-Uusimaa 2022

Raimo Ahonen

Raimo Ahonen on toiminut Keravan Musiikkiopiston lehtorina vuosina 1982–2020. Hän on opettanut pääasiassa musiikkileikkiä, sähkö- ja kontrabassoa sekä ohjannut bändejä. Lisäksi hänellä on ollut mm. kitara- ja sävellysoppilaita, joiden kanssa on tutustuttu myös improvisointiin.

Äänitteiden lisäksi Ahonen on tehnyt musiikkia monitaiteellisiin tanssi- ja teatterituotantoihin. Hän on saanut Taiteen Keskustoimikunnan taiteilija-apurahan kahdesti sekä Keravan kaupungin kulttuuripalkinnon. Suomen kontrabassoklubi palkitsi Raimo Ahosen, Jussi Javaksen ja Marjut Vuorennen kontrabassopedagogiikan kehittämisestä vuoden basisteina 1989.

Diskografia

Laulavat: Liskot 1993 (Profile Rec)
Kaarle & Laulavat: Liskot: Baari Labalaka 1997 (Olarin musiikki)
Kaarle & Pute: Meri 2003 (Aboa)
PEGASOS: Yksisarvinen 2006 (Nuoli)

Pegasos Runoratsu -taidefantasia

Sävellettyään merkittävän määrän lastenmusiikkia Raimo Ahonen näki musiikkinsa vahvasti tarinoina ja halusi kokeilla musiikkiaan bändin, jousien sekä visuaalisten taiteiden yhteisteoksena. Musiikkiopiston rytmilinja oli vuonna 1989 toiminut 4 vuotta. Ahosella oli halu tehdä yhteistyötä yli generajojen ja toteuttaa musiikkia yhdessä nuorten kanssa. Konsertti rakentui yhdistämällä tarinoita ja tunnelmia toisiinsa ilman turhaa puhetta ja sellyksiä. Pegasoksen ensi-ilta oli 7. toukokuuta 1990.

Vuonna 2020 Keravan musiikkiopisto päätti toteuttaa konserttiversiön Raimo Ahosen sävellystuotannosta. Taiteen edistämiskeskus mahdollisti apurahan avulla suurhankkeen toteuttamisen vuonna 2022. Sen lisäksi että haluttiin toteuttaa laadukas ja monitaiteellinen konsertti, haluttiin myös tarjota konserttikokemus mahdollisimman monelle keravalaiselle lapselle.

Taiteen edistämiskeskus
Centret för konstfrämjande
Arts Promotion Centre Finland

keravan kuvaidekoulu

Kappaleet

Intro Lintumetsä

Keravan kuvataidekoulu

Linnunlaulupuu

san. Kaija Pakkanen, sov. Timo Hietala

Runo sinulle

san. Jukka Itkonen, sov. Raimo Ahonen

Merenneidon hätäkello

san. Marja-Leena Mikkola, sov. Bruno Korpela

Koivun tanssi

san. Hannele Huovi, sov. Bruno Korpela

Säätiödutus

san. Kirsi Kunnas, sov. Raimo Ahonen

Mustan tunnelin noita

san. Tiia Haimi, sov. Raimo Ahonen

Sinisen delfiinin laulut

san. Leena Laulajainen, sov. Raimo Ahonen

Tiikeri ja kuu

san. Leena Laulajainen, sov. Raimo Ahonen

Yksisarvinen ja sadepuu

san. Leena Laulajainen, sov. Raimo Ahonen

Kapellimestari: Tomas Takolander

Kuvat ja animaatiot: Keravan kuvataidekoulu

Koreografia ja tanssin ohjaus: Taru Salminen

Puvut: Taru Salminen

Tuottajat: Juuli Kammonen ja Tiina Aho-Erola

PEGASOS RUNORATSU

TAIDEFANTASIA
RAIMO AHOSEN MUSIIKKIIN
1. - 2. 11. 2022

Orkesterin harjoittaminen: Tiina Aho-Erola ja Tomas Takolander
Bändin harjoittaminen: Pasi Huttula ja Tomas Takolander
Lyömäsoittajien harjoittaminen: Keijo Puumalainen ja Jarkko Rantanen
Laulajat: Tero Pajunen, Eva-Leena Pokela ja Iiro Loimulahti

Bändi

Koskettimet: Osmo Jukkola

Kitara: Joonatan Koivuranta ja Arttu Ahola

Basso: Tuiki Kammonen

Lyömäsoittimet ja rumpusetit: Alvar Claramunt, Nooa Cox ja Niklas Malkki

Huili ja alttuhuili: Helmi Eskelinen

Bassoklarinetti: Mathias Pelo

Kanteleet: Anu Itäpelto, Martta Ruppala ja Milja Saralampi

Tanto

Kapellimestari Tomas Takolander

1. viulu: Kerttu Kokkonen (km), Adeele Aun, Agata Kauppinen, Elsa Langer, Aino Mäenpää, Elsa Puurula, Yaroslav Uzlyakov, Jonna Virta

2. viulu: Kiira Juntunen, Minni Aalto, Elis Boström, Regina Frilander, Salla Hartikainen, Beata Koivuranta, Geela Korventaival, Charlel Kujala, Onerva Majjala, Anna Mäkelä, Hertta Puronaho, Onni Riikonen, Mea Tallus, Alma Vänskä, Tiina Aho-Erola

Alttoviulu: Elias Tolonen, Janina Haapala, Katri Muilu,

Sylvia Riesen, Maria Hublin-Riikonen, Anja Syvälähde

Sello: Väinö Repo, Joonas Tanner ja Eero Forsten

Kontrabasso: Johannes Riskala ja Leon Siren

Tendency Kto:

Noita: Fanni Hämäläinen

Tiikeri: Kaisu Hurskainen

Sateenkaari: Iida Murtoniemi

Yksisarvinen: Veera Kotikangas

Lintu: Amanda Tran Mihn

Kuorolaiset:

Miisa Hynninen, Aino Kaasalainen,

Iiro Loimulahti, Vieno Puronaho,

Inkeri Rautio, Mira Rautio,

Toivo Repo

Into Kto:

Venla Ahvenainen, Anna- Elena Eriksson,

Siiri Jäppinen, Viola Lääveri, Tuuli Manninen, Maiju Markus,

Jemina Miettinen, Sofia Mäki, Olivia Piri, Emilia Ranki, Emilia Rikonen,

Liinu Salli, Emma Sillanpää, Herta Tikka

TAITEEN PERUSOPETUS KERAVALLA

Keravalla on 4 taiteen perusopetuksen oppilaitosta. Tämän esitteen esimerkit koskevat Keravan kuvataidekoulun, musiikkiopiston ja tanssiopiston yhteistyötä, mutta sitä voidaan soveltaa kaikkeen oppilaitosyhteistyöhön.

Ensin lyhyesti kuvaus olemassaolevasta yhteistyöstä. Sitten kehittämisideoita pohjautuen opinnäytetyössä (Humak, Kulttuurituottaja Yamk) tekemääni haastattelututkimukseen syksyllä 2023

Juuli Kammonen
KERAVAN
MUSIIKKIOPISTO

Kehittämissideat

Esitys, projekti, kokonaisteos,
kulttuurigaala, musikaali

Konsti,

Yhteinen hanke monitaiteisen
pedagogiikan kehittämiseksi

Yhteisopettajuus, opettajien
yhteiset koulutukset, yhteinen
virkistyspäivä, etäopehuone, hanke
taideopettajien
työparityöskentelyyn, pedagogiset
keskustelut

Yhteisen lopputyö"seminaarin"
kehittäminen, Vanhainkodit,
Suomen malli, Kerava 100, uudet
kurssit, Workshopit

LESKARI 14. 4. 1990

Pegasos valmistautuu ensi-iltaan Keravalla

Keravan kuvataidekoululla on valmistettu Pegasoksen näytämätaulut. Taru Visti ja Hanne Meijer ovat päässeet kuusimetrisen vuoristokuvan puoliväliin. Vielä riittää lattiapinta.

Keravan taideväen yhteisponnistus, Pegasos-projekti on hiljalleen valmistumassa ensi-iltaansa. Yhteisharjoituksiin Järvenpää-talolle päästään pääsiäisen jälkeen.

Tähän mennessä kaikki asianosaiset ovat valmistelleet omia osuuksiaan kaikessa rauhassa. Musiikkiopiston eri soitinryhmät ja laulajat ovat työstäneet Raimo Ahosen musiikkia. Koreografi Anne Jouhtinen on suunnitellut tansseja Kaie-ryhmälle. Kuvataidekoululla on maalattu kolme suurta näyttämötaulua ja Arja Reinikka on alustaasti kaaavailut kaikille esiintyjille pukuja.

Silti vielä on paljon tehtävää. Vasta pääsiäsviikolla Ahonen sai viimeiset syntetisaattorinauhaukset sävellyksistään, joten koreografi voi päästää tanssijat harjoittelemaan täydellä teholla.

Koko ryhmää jännittävät Järvenpää-talon harjoitukset, joissa ensimmäisen kerran nähdään, miten kokonaisuus toimii. Muutoksia ja sovituksia on epäilemättä odotettavissa.

Kaiken pohjana ovat kuuden suomalaisen runoilijan tekstit, joihin on rakennettu tunnelmitaan vaihtelevaa ja monipuolista musiikin, liikkeen ja kuvan yhteispeliä.

Tekijöitä on paljon, sillä yhtä aikaa näyttämöllä saattaa olla neljä laulajaa, rytmiryhmä, lukuisia soittajia ja tanssijoita. To-teutuksessa onkin pyritty keskittymään ja väljentämään tapahtumia, jotteivat lapsikatsojat vallan huku kaikkeen. Mielikuvituksenle halutaan jättää oma tilansa.

Pegasoslaiset haluavat houkuttella lapsia ja kaikenikäisiä ihmisiä mukaan satuun, rooleista ja raja-aidoista välittämättä. Hanke on jo herättänyt sen verran enakkokiinnostusta, että se on hyväksytty kansainväliseen musii-kin varhaiskasvatustajien konfe-renssiin elokuussa. Kokous pide-tään Järvenpäässä.

Yleisradio nauhoittaa esityk-sen uudet sävellykset.

Pegasoksen ensi-ilta on touko-kuun 7. päivänä ja samana päivä-nä on vielä kaksi muutakin esi-tystä. Pegasos tulee, oletko val-mis?

Pegasos Runoratsu -taidefania

Tällä lomakkeella kerätään tietoa Keravan kaupungin kulttuuripolun pilotointia ja Keravan musiikkiopiston konserttitoiminnan kehittämistä varten.

* Pakollinen

1. Työskentelen *

- Varhaiskasvatuksessa
- Esiopetuksessa
- Perusopetuksessa
- Muualla

2. Ilmoittautuminen oli *

- sujuvaa
- hankalaa

3. Jos ilmoittautuminen oli hankalaa miksi?

4. Ennakkotieto tuli riittävän ajoissa *

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

5. Jos osallistuit lapsiryhmän kanssa ennen konserttia pidettyihin soiviin työpajoihin koitko, että tämän kaltainen toiminta syvensi lapsen kulttuurikokemusta?

Pegasos Runoratsu-taidefantasia on musiikin, liikkeen ja kuvakerronnan taidetta

Taidefantasia esitetään ensi viikolla Keravalla.

Keravan musiikkiopiston syksyn Pegasos Runoratsu-taidefantasia esitetään 1.-2. marraskuuta. Taidefantasia on syntynyt Keravan kuvataidekoulun, Keravan tanssiopiston ja Keravan kaupungin varhaiskasvatuksen yhteisenä työnä.

Konsertti perustuu Raimo Ahosen sävellyksiin suomalaisten runoilijoiden kuten Marja-Leena Mikkolan ja Hannelle Huovin runoihin.

Säveltäjä, pedagogi Raimo Ahosen teos esitetään marraskuussa 2022.

Taidefantasiassa esiintyy 55 musiikkiopiston oppi-

lasta klassiselta ja pop-jazz-puolelta. Lisäksi mukana on tanssiopiston edustusryhmät INTO ja Tendency. Kuvataidekoulun oppilaiden kuvat ja animaatiot projisoidaan esityksen höysteenä.

Solisteina ovat Eeva-Leena Pokela ja Tero Pajunen. Musiikkiopiston orkesteri, bändi ja kuoro vastaavat musiikista. Orkesteria johtaa Tomas Takolander.

Vuoteen 1989 mennessä keravalainen säveltäjä pedagogi Raimo Ahonen oli säveltänyt jo merkittävän määrän lastenmusiikkia.

Tuolloin tanssija-koreo-

grafi Anne Jouhtinen, kuvataidekoulun rehtori Saara Mesterton ja jo edesmennyt kapellimestari Jussi Javaslöivät hyntyyt yhteen Ahosen kanssa ja suunnittelivat Pegasos Runoratsu-projektin yhdessä.

Niinpä huhituksessa 1990 sanomalehti Keski-Uusimaassa uutisoiin Keravan musiikkiopiston, Keravan kuvataidekoulun ja Jouhtisen johtaman Tanssiteatteri Kaiken kanssa toteutuneesta esityksestä: "Mielikuvitukselle halutaan jättää oma tilansa. Pegasoslaiset haluavat houkutella lapsia ja kaikenikäisiä ihmisiä satuun

rooleista ja raja-aidoista välittämättä."

Raimo Ahosen eläköityessä 2020 Keravan musiikkiopisto halusi muistaa pidettyä ja pitkäaikaisista kollegaansa, toteuttamalla uuden, tuoreen konserttiversiön Ahosen sävellystuotannon nosto.

Suurhanke toteutetaan Taiteen edistämiskeskustsen myöntämän apurahan turvin.

Pegasos Runoratsu taidefantasia ti-ke 1.-2.11. klo 18 Kerava-salissa. Esityksen kesto noin 40 min. Liput 10 e Tiketitä.

